

Κ. ΧΡΥΣΑΝΘΗ

ΤΟ ΚΡΗΣΦΥΓΕΤΟ

(ΤΡΙΠΡΑΚΤΟ)

—18—

«ΛΥΡΙΚΗ ΚΥΠΡΟΣ»

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

1960

Κ. ΧΡΥΣΑΝΘΗ

ΤΟ ΚΡΗΣΦΥΓΕΤΟ

(ΤΡΙΠΡΑΚΤΟ)

—18—

«ΛΥΡΙΚΗ ΚΥΠΡΟΣ»

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

1960

ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ

Ἡ Μάχη τῶν Μύλων (μονόπρακτο) (Πρωτοπαίχτηκε ἀπὸ τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἴδρυμα Κύπρου στίς 25 τοῦ Μάρτη 1959, ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Γυμνάσιον Πεδουλά και ἄλλ.)

Ἡ τὰν Ὅλοι τοὺς Ἀντρεῖοι (τρίπρακτο) (Παίχτηκε ἀπὸ τὴν «ΕΘΑ» Ἐγκωμης, ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Γυμνάσιον Λατῆθου, και ἄλλ.)

Ἡ «Προδοσία» και «Πατέρας δίχως παιδί» (δύο μικρὰ μονόπρακτα) (Τὸ πρῶτο παίχτηκε ἀπὸ τὸν Σύλλογον Ἀποφοίτων Παγκυπρίου Γυμνασίου και Σύλλογον Ἀποφοίτων Ἀνωτέρου Ἐμπορικῶ Ἀνκειῶ Λευκωσίας, και τὸ δεῦτερο ἀπὸ τὴν Τηλεόραση τοῦ ΡΙΚ)

Παιδικά: Τὸ «Θεατράκι» μας (τεύχη μὲ μονόπρακτα, δίπρακτα και τρίπρακτα παιδικά), τὸ «Βασιλόπουλο τῆς Βενετιᾶς» (τρίπρακτο), τὸ «Μελίσσι» (τρίπρακτο). (Ἅλα ἔχουν παιχτῆ στὰ δημοτικὰ σχολεῖα πολλῶν πόλεων και χωριῶν)

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

“Όταν είχε κυκλοφορήσει τὸ τρίπρακτό μου «Ήταν ὅλοι τους ἀντρεῖοι» ἐτόνισα στὸν πρόλόγό μου τὴ σημασία τῶν ἔργων τοῦ «λαϊκοῦ τύπου» γιὰ τὸ θέατρο τῆς ὑπαίθρου (χωριό, σύλλογοι, σχολεῖα γεωργικῶν περιοχῶν), παριένων ἀπὸ τὸν τετράχρονο ἀπελευθερωτικό μας ἀγώνα ἐδῶ στὴν Κύπρο. Εἶχα κι’ ὅλας δηλώσει πὼς θεωρῶ δίκαιη τὴν ἀπαίτηση τῆς ὑπαίθρου γιὰ τέτοια ἔργα καὶ πὼς ἔχω ἀνταποκριθῆ στὴν ἀπαίτηση αὐτὴ μὲ μιὰ σειρά ἔργα τοῦ τύπου αὐτοῦ.

Ἐνα ἀπὸ τὰ ἔργα αὐτὰ εἶναι καὶ τὸ «Κρησφύγετο». Στὸ «Κρησφύγετο» ὑπάρχει ἡ ἰδέα τῆς ἀντοχῆς τῶν ἀγωνιστῶν μας. Εἶναι μιὰ σειρά ἱστορίες ἀπὸ διάφορα κρησφύγετα, πὸν τίς ἔνωσα ἀναμεταξύ τους ἐλεύθερα γιὰ νὰ δώσω ἓνα «θεωρητιζὸ» κρησφύγετο, γεμῆτο ὅμως ἀπὸ τὸν γνήσιο παλμὸ τῶν κυπριακῶν κρησφυγέτων.

Τὸ ἔργο ἔχει πρωτοπαιχτῆ στίς 3 τοῦ Ἀπρίλη 1960 ἀπὸ τὸν Α.Π.Ο.Π. τοῦ Πελλαπαῖς μὲς τὴ μεγάλην αἴθουσα τοῦ Ἀββαεῖου, ὅπου εἶχε πρόχειρα στηθῆ μιὰ σκηνὴ μὲ σύνεργα ἀπὸ κρησφύγετα τῆς περιοχῆς. Ἡ σκᾶλα πὸν χρησιμοποιόταν ἦταν ἡ σκᾶλα ἀπὸ κρησφύγετο τοῦ ἥρωα Κυριάκου Μάτση.

Οἱ πρῶτοι ἐρμηνευτὲς τοῦ «Κρησφύγετου» ἦταν:

Σ. Γιαννάκης	<i>ὡς Λάμπρος</i>
Ἄν. Γιαννακίδης	<i>Γιάννης</i>
Χρ. Χριστοδουλίδης	<i>Μιχάλης</i>
Χρ. Ν. Παύλου	<i>Ἄντρέας</i>
Δ. Ψαρῶς	<i>Παπᾶς</i>
Σ. Πρωτοπαπᾶς	<i>Ἀξιοματικὸς</i>
Θ. Σπ. Χριστοφῆ	<i>Αὐς Ἀγγλος Στρατιώτης</i>
Σ. Τροφίνης	<i>Βὸς Ἀγγλος Στρατιώτης</i>
Α. Χριστοδουλίδης	<i>Πέτρος</i>
Κ. Χουβαρτᾶς	<i>Νικόλας</i>
Α. Χριστοφῆ	<i>Φωνὴ παπαδιᾶς</i>

Θεωρῶ ὑποχρέωσή μου νὰ εὐχαριστήσω τοὺς ἐρμηνευτὲς ὅπως καὶ τὸ σύλλογο Α.Π.Ο.Π. τοῦ Πελλαπαῖς γιὰ τὴν συνεργασία τους. Ἡ παράσταση μπροστὰ σὲ τόσο κόσμο, ὅπου πολλοὶ ἀγωνιστὲς, ὑπῆρξε ἡ μεγαλύτερη δικαίωση τοῦ ἔργου.

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α

ΓΙΑΝΝΗΣ

ΜΙΧΑΛΗΣ

ΛΑΜΠΡΟΣ

ΑΝΤΡΕΑΣ

ΦΩΝΗ ΠΑΠΑΔΙΑΣ

ΠΑΠΑΣ

Α' ΕΓΓΛΕΖΟΣ

Β' ΕΓΓΛΕΖΟΣ

ΦΩΝΗ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΥ

ΠΕΤΡΟΣ

ΝΙΚΟΛΑΣ

} αγωνιστές

Ἡ σκηνὴ παριστάνει κρησφύγετο. Ἀντίκρου μιὰ κινητὴ σκάλα ὀδηγεῖ πρὸς τὸ καπάκι. Στὰ δεξιὰ μιὰ σωλήνα κατεβαίνει λοξά. Ὑπάρχουν κάσες, φυτίλια, ὄπλα κρεμασμένα στὸν τοῖχο, παταρίες μὲ φωτάκια, στάμνες μὲ νερό, παγούρια, φτυάρια, κουδέρες.

ΤΟ ΚΡΗΣΦΥΓΕΤΟ

ΠΡΑΞΗ ΠΡΩΤΗ

(Κρησφύγετο. Μόλις άνοιξη ή σκηνή μιλάνε ό Γιάννης, ό Μιχάλης, κι ό Λάμπρος).

- ΓΙΑΝΝΗΣ : "Αργησε ό 'Ανδρέας.
ΜΙΧΑΛΗΣ : Νομίζω πώς θά φάη τό κεφάλι του. Είναι δύο θόλια στην περιοχή. "Ένα τοῦ 'Εγγλέζου, τιμητικό, και ένα δικό μας, άτιμωτικό. 'Η τύχη θά διαλέξη.
ΓΙΑΝΝΗΣ : Είναι λίγο ζωηρός τι θά κάνουμε; 'Ο Θεός τόν ένα πλάθει έτσι, τόν άλλο πλάθει άλλοιώς. Δε χωροῦμε όλοι σ' ένα κασόνι, στά ίδια μέτρα...
ΛΑΜΠΡΟΣ : Δέν τόν θάλαμε στην όργάνωση με τό ζόρι.
ΓΙΑΝΝΗΣ : "Ε καλά, Λάμπρο. Παράγινε άύστηρός.
ΜΙΧΑΛΗΣ : Θά τοῦ ξαναμιλήσω φιλικά. 'Εμās τούς δυό μās συνδέει παλιά φίλια. Πού ξαίρεις; Μπορεί νά με άκούση και νά κόψη.
ΓΙΑΝΝΗΣ : Κόβει ή μιγία από τό μέλι; Καρδιά είναι τούτη. "Η άγαπās ή δέν άγαπās. Κολλάνε οί συμβουλές;
ΛΑΜΠΡΟΣ : Κόψε την παλιοκουθέντα. 'Εδω είναι άγώνας. Καί όχι άγαπητιλίκια. "Αν ό κόσμος βλέπει τούς άγωνιστές τής Λευτεριάς νά τό ρίχνουν στο γλέντι και στις άγάπες — και μάλιστα στις ύποπτες άγάπες — χαθήκαμε. Τά χέρια μου τάχω καθαρά. Τό μήνυμα πήγε στον άρχηγό. "Ο,τι πη πιά τούτος.
ΓΙΑΝΝΗΣ : Βιάστηκες, Λάμπρο μου.
ΛΑΜΠΡΟΣ : Είμαι ύπεύθυνος για τούς άντρες μου.
ΜΙΧΑΛΗΣ : Μή συζητάτε. Με τη συζήτηση τρώμε περισσότερο άγέρα. Δέν θά μās φτάση όπως μπαίνει από τούτο τόν σωλήνα. 'Απλώστε και άφήστε με ήσυχο... ήσυχο (ξαπλώνει).
ΓΙΑΝΝΗΣ : (ξαφνικά) Λάμπρο!
ΛΑΜΠΡΟΣ : Τι έπαθες;
ΓΙΑΝΝΗΣ : Κι' αν προστάξη ό άρχηγός νά τόν καθαρίσουμε;
ΛΑΜΠΡΟΣ : Θά τόν καθαρίσουμε.
ΓΙΑΝΝΗΣ : Μιά κουθέντα είν' αυτή. Ποιός θά τόν καθαρίση όμως;
ΜΙΧΑΛΗΣ : Πάντως έγώ συνδέομαι με παλιά φίλια μαζί του. Είμαστε και γείτονες τώρα. Παντρεύτηκε ή άδερφή του και κατοίκησε δίπλα στο πατρογονικό μου σπίτι. Τι καρδιά θάχω νά τούς άντικρύσω άργότερα; "Όταν τελειώση με τό καλό ό άγώνας μας!..
ΛΑΜΠΡΟΣ : Πρώτα τό χρέος.
ΜΙΧΑΛΗΣ : Δέν ξαίρω, δε νοιώθω... μά παρακαλώ νά θεωρηθ ή τούτο παράκληση. Δε μπορώ νά ρίξω μιá πιστολιά στο φίλο μου.
ΛΑΜΠΡΟΣ : Είσαι λιποψυχος. Νά! ένα τόσο δράμι ψυχή έχεις.

- ΜΙΧΑΛΗΣ : Κάνε το ξού ποὺ εἶσαι... ἀντρείος. Οἱ ὑπεύθυνοι δείχνουν τὸν δρόμο.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : (Σηκώνεται ἀπειλητικός). Καὶ ποιὸς σοῦ εἶπε, βρὲ σκουλήκι, πὼς ἐγὼ θὰ σὲ προστάξω ἐσένα γιατί δὲν τολμῶ ἐγώ; "Ἄν ὁ Ἄρχηγὸς δὲν ὀρίση ποιὸς θὰ τὸν ἐκτελέση, μήτε κἂν θὰ σᾶς μιλήσω. Θὰ κάνω μοναχὸς μου τὸ χρέος μου. Τ' ἀκούς;
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Λογικό. Ἄλλὰ ἂν μποροῦσες νὰ ὑπόβαλλες τὴν παράκληση μου;
- ΓΙΑΝΝΗΣ : (Μπαίνει στὸ μέσον) Νομίζω, Λάμπρο, πὼς ἂν θέλεις μπορεῖς νὰ βοηθήσης... (λίγη σιγή).
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Εἶναι ἀργά. Περιμένω μόνο τὴν ἀπάντηση τοῦ ἀρχηγοῦ.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Τὰ εἶδες; Οὔτε μᾶς ἔλαβες ὑπόψη σου.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Θὰ σιωπήσης; Δὲν τῶκανα ἐπίτηδες. (Δυσκολεύονται στὴν ἀναπνοή). Γιάννη, νοιώθεις τίποτα;
- ΓΙΑΝΝΗΣ : Δυσκολία. Λιγοστεύει ὁ ἀέρας.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Ἐνῶ θὰ μποροῦσες καὶ τώρα νὰ με βοηθήσης. Δῶσε μῆνυμα στὸν παπά. "Ὡς τὰ χαράματα ὁ παπὰς θὰ τὸ στείλη στὸν ἀρχηγό. Πῶ, Πῶ! Σὰ νὰ πνίγομαι.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Μπάζει ὁ σωλήνας ἀγέρα; (Τρέχει μαζί με τὸν Γιάννη πρὸς τὸν σωλήνα). Δὲ μπάζει. "Ἐκλεισε.
- ΓΙΑΝΝΗΣ : "Ἐκλεισε; Γιατί ἔκλεισε;
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Μήπως καὶ ὁ...
- ΓΙΑΝΝΗΣ : Ὁ Ἄντρέας; "Ἐ, ὄχι κι' ἔτσι, Λάμπρο. Ἀγαπητὴλίκια ξαίρει, μὰ δὲν εἶναι καὶ βρώμικος. "Ἐχει ἦθος ὁ ἄνθρωπος. Δυὸ φορὲς τῶσκασε ἀπὸ τὰ κρατητήρια.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Μὴ μιλάς πολὺ. Λιγοστεύει ὁ ἀγέρας.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Δυσκολεύομαι. ("Ὅλοι δείχνουν δυσκολία στὴν ἀναπνοή).
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Νὰ τολμήσω; (Πλησιάζει τὴ σκάλα).
- ΓΙΑΝΝΗΣ : Γιὰ νὰ θγῆς;
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Ναί.
- ΓΙΑΝΝΗΣ : Κι' ἂν εἶναι παγίδα;
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Ἐλάτε κοντά. (κοντεύουν ὅλοι). Εἶναι ντροπὴ νὰ πνιγοῦμε ἐδῶ καὶ νὰ πιάσουν τὰ ὄπλα μας. Νὰ παραδοθούμε; Πᾶμε σίγουρα στὴν κρεμάλα. Ἐνα μένει.
- ΓΙΑΝΝΗΣ : Ἡ ἀνατίναξη.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Ἐτσι στὰ γρήγορα;
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Ἐγὼ προστάζω. Ἐτοιμάστε τὶς τρεῖς κάσες τοῦ δυναμίτη καὶ τὶς νάρκες. Θ' ἀνέβω ν' ἀνοίξω τὸ καπάκι τοῦ κρησφύγετου. "Ἄν εἶναι στρατὸς ἀπάνω θὰ κατέβω ἀμέσως. Τὶ στέκεσαι ντέ; Μιχάλη!
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Ὁ Θεός...
- ΛΑΜΠΡΟΣ : (Ἀνεβαίνοντας τὴ σκάλα). Θὰ σοῦ δώσω τὸ σύνθημα.
- ΓΙΑΝΝΗΣ : "Ἄν προλάβης.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Μιχάλη, συγχώρα με ποὺ σοῦ κακοφέρνομαι. Καλοὺς οὐρανοὺς.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Καλοὺς οὐρανοὺς. Μὰ... τὰ παραλέτε. Δὲ νοιώθω πὼς πᾶμε γιὰ τοὺς οὐρανοὺς.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : (Ἐνῶ ἀνεβαίνει τὴ σκάλα). Δὲν τὴν παραδίδομε τὴν ψυχὴ μας στὸν ἐχθρό. (Χτύπημα). Ὁ Ἄντρέας!
- ΜΙΧΑΛΗΣ καὶ ΓΙΑΝΝΗΣ μαζί: Ὁ Ἄντρέας;
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Χά... χά... (γελά ὑστερικά).
- ΓΙΑΝΝΗΣ : Στάσου, ντέ. Τρελλάθηκες;
- ΜΙΧΑΛΗΣ : (Κλαίει). Εἶχα κι' ὄλας ἐτοιμαστὴ γιὰ θάνατο. Χά... χά... χά...
- ΓΙΑΝΝΗΣ : Τὸ κλείνεις τὸ στόμα σου ἢ νὰ σοῦ τὸ κλείσω;
- ΛΑΜΠΡΟΣ : (Ἄνοίγει τὸ καπάκι). "Ἐλα, ντέ. "Ἐμπα.
- ΑΝΔΡΕΑΣ : Κουνήσου πιὸ πέρα.

- ΛΑΜΠΡΟΣ : Γρήγορα τὸ σωλήνα.
 ΑΝΤΡΕΑΣ : Τὸν τακτοποίησα. Τυχαῖο ἦταν. (Κατεβαίνουν).
 ΜΙΧΑΛΗΣ : (Τρέχει κοντά). Ἄντρέα...
 ΑΝΤΡΕΑΣ : (Κοιτώντας γύρω). Μπά! Τί συμβαίνει;
 ΛΑΜΠΡΟΣ : Λαχτάρεις. Πνιγόμαστε, γιατί ἔκλεισε ὁ σωλήνας τοῦ ἀγέρα.
 ΑΝΤΡΕΑΣ : Καθόταν ἀπάνω στοῦ στόμιο ἓνα μικρὸ παιδί.
 ΛΑΜΠΡΟΣ : Παιδί εἶπες; Νομίζαμε πὼς ἦταν παγίδα.
 ΑΝΤΡΕΑΣ : Ἄποκλείεται. Εἶναι ἓνα ἕξη—ἕφτά χρονῶν παιδί. Μόλις μὲ εἶδε τῶβαλε στὰ πόδια.
 ΛΑΜΠΡΟΣ : Κι' ἂν σέ εἶδε ποῦ κατέβαινες;
 ΑΝΤΡΕΑΣ : Μπά! Βγήκε ἀπὸ τὸ περιβόλι κι' ὕστερα μπῆκα στοῦ σῦδεντρο. Ἐξ ἄλλου σουρούτωσε πιά. Ποῦ νὰ νοιώση τὸ παιδί τί ἔκανα! Ὡστε φτηνὰ τὴν γλυτώσατε;
 ΜΙΧΑΛΗΣ : Ἄλλὰ ὁ Λάμπρος ποῦ νὰ ἐκτιμῆση!
 ΛΑΜΠΡΟΣ : Μιχάλη, τὴ δουλειά σου. Πάντως, Ἄντρέα, σ' εὐχαριστοῦμε. Τὸ λοξοδρόμημά σου μᾶς ἔσωσε.
 ΑΝΤΡΕΑΣ : Ποιὸ λοξοδρόμημά μου; Μὰ τὸν σταυρὸ δὲ σᾶς καταλαθαίνω.
 ΛΑΜΠΡΟΣ : Τ' ἀγαπητηλικία σου.
 ΓΙΑΝΝΗΣ : Καὶ θὰ ἔρῃς, Ἄντρέα μου, τὸ μελά σου μ' αὐτά. Βρὲ σὺ, τί γλύκα θρίσκεῖς καὶ ριψοκινδυνεύεις τὴ ζωὴ σου;
 ΛΑΜΠΡΟΣ : Καὶ πιθανόν, ἢ μᾶλλον σίγουρα, καὶ τὴ ζωὴ μας;
 ΑΝΤΡΕΑΣ : Βούλωσε το. Προτιμῶ νὰ κόψω τὴ γλώσσα μου παρά νὰ προδώσω.
 ΛΑΜΠΡΟΣ : Μὴ λές μεγάλο λόγο. Ἄφου δὲ μπορεῖς νὰ συγκρατηθῆς γιὰ μιὰ γυναίκα...
 ΑΝΤΡΕΑΣ : Εἶπα δὲν ἦμουσιν στὰ ἀγαπητηλικία.
 ΛΑΜΠΡΟΣ : Δὲν τῶπες. Ἄλλὰ κι' ἂν τῶλεγεσ πιθανόν νὰ μὴ σέ πίστευα. Ἄκουσε, Ἄντρέα, ποῦ σοῦ μιλῶ σὰν πατέρα. Ἐδῶ εἴμαστε μέσα σὲ τοῦτο τὸ κρησφύγετο, τὸν τάφο δηλαδή, γιὰ νὰ πολεμᾶμε. Θεληματικά μας ἀκολουθήσαμε τὸν ἄρχηγὸ γιὰ νὰ λευτερώσουμε τούτη τὴν Κυπριώτικη γῆ ἀπὸ τὸν Ἑγγλέζο. Δὲν εἶναι;
 ΑΝΤΡΕΑΣ : Ναί!
 ΛΑΜΠΡΟΣ : Ὅ,τι κάνουμε πρέπει νᾶναι σύμφωνο μὲ τοῦτο τὸν σκοπὸ μας. Δὲν εἶναι;
 ΑΝΤΡΕΑΣ : Ναί! Λοιπόν;
 ΛΑΜΠΡΟΣ : Κι' ὅταν τελειώση μὲ τὸ καλὸ ἢ ἐπανάσταση ξανασκεφτόμαστε ὅλοι τὰ ζητήματα τῆς καρδιάς μας. Δὲν εἶναι;
 ΑΝΤΡΕΑΣ : Καὶ ναὶ καὶ ὄχι.
 ΛΑΜΠΡΟΣ : (Αὐστηρά). Δηλαδή;
 ΑΝΤΡΕΑΣ : Ἄν μπορῶ νὰ τὰ βολεύω καὶ τὰ δυὸ χωρὶς κίνδυνο...
 ΛΑΜΠΡΟΣ : Φοβᾶμαι πολὺ πὼς θὰ φᾶς καμμιά πιστολιά. Εἶτε ἀπὸ τὸν ἐχθρὸ, εἶτε... Δυσκολία; (μυρίζεται τὸν ἀγέρα). Σᾶς φαίνεται πὼς ὁ ἀγέρας λιγοστεύει;
 ΜΙΧΑΛΗΣ : Ὁ σωλήνας τοῦ ἀγέρα πάλιν;
 ΓΙΑΝΝΗΣ : Πολλές λαχτάρεις σήμερα μὲ τὸν σωλήνα τοῦ ἀγέρα. Καλὰ ἔλεγα νὰ φτιάξουμε κι' ἓνα βοηθητικό, Ἄντρέα.
 ΑΝΤΡΕΑΣ : Μμ...
 ΓΙΑΝΝΗΣ : Μονάχο του ἦταν τὸ παιδί;
 ΑΝΤΡΕΑΣ : Ὀλότελα μονάχο.
 ΛΑΜΠΡΟΣ : Ἄντρέα. Θαρρῶ μᾶς παίρνεις στοῦ λαιμοῦ σου: Γιάννη, Μιχάλη. Ἐτοιμᾶστε τίς κάσιες καὶ τίς νάρκες.
 ΑΝΤΡΕΑΣ : Τί θὰ κάμης;
 ΛΑΜΠΡΟΣ : Θὰ βγῶ νὰ δῶ. Ἄν εἶναι ἐχθρὸς θὰ τιναχτοῦμε στὸν ἀγέρα.

- ΑΝΤΡΕΑΣ : Κι' ἐγώ;
- ΛΑΜΠΡΟΣ : 'Ετοιμαστήτε για μάχη.
- ΓΙΑΝΝΗΣ : Δόξα νάχη ὁ Θεός. Θά ξεμουδιάσουμε. Καί πεθύμησα τόσο τὸ λίγο τουφεκίδι.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : 'Εσύ, Γιάννη, θά μείνης ἐδῶ για τὴν ἀνατίναξη, ἂν εἶναι παγίδα γύρω. 'Αλλοιῶς νά μετακινηθῆς. Θά σοῦ δείξη ὁ παπᾶς ποῦ θά πάς.
- ΓΙΑΝΝΗΣ : Θά κόψω πίσω πάλιν;
- ΛΑΜΠΡΟΣ : 'Ο καθέννας μὲ τὴν δουλειά του. ('Ακούονται 3 κτύποι. 'Ο Λάμπρος ἀνεβαίνει τὴ σκάλα καὶ ἀνοίγει τὸ καπάκι). Καλησπέρα, θειά παπαδιά. Μόνη σου εἶσαι;
- ΦΩΝΗ ΠΑΠΑΔΙΑΣ : Σιγὰ μίλα. Εἶναι καὶ δυὸ κοπέλλες ἀπὸ τὴν Λευκωσία. Πᾶρε γρήγορα τὰ τρόφιμα. Στείλε τὸν ἄνθρωπο νά συνεννοηθῆ μ' αὐτέες στὸ σπίτι.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Γιάννη, ἀπάνω.
- ΓΙΑΝΝΗΣ : Προμήθειες; ('Ανεβαίνει ὡς τὴ μισὴ σκάλα, παίρνει τὸ καλάθι καὶ τὸ δίνει στοῦς κάτω).
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Θά βγῶ. Τὸ νοῦ σας. Τὸ καπάκι θά μείνη ἀνοικτὸ νά μπῆ μπτόλικος ἀγέρας. Γιάννη, ἀπάνω στὸ στόμιο για σκοπός.
- ΓΙΑΝΝΗΣ : ('Ανεβαίνει καὶ φαίνεται ὁ μισός). Εἶναι δροσιὰ ἔξω παιδιά.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Γιάννη, ἔχει ἀστέρια ἔξω ὁ οὐρανός;
- ΓΙΑΝΝΗΣ : Κι' ἓνα δρεπάνι φεγγάρι. Κι' ἔχει μιὰ δροσιὰ!
- ΑΝΤΡΕΑΣ : Μπά! Καὶ τί συμβαίνει ἄλλο;
- ΓΙΑΝΝΗΣ : 'Ο Λάμπρος πάει νά πάρη τὸ μήνυμα ποῦ μᾶς ἦρθε ἀπὸ τὴ Λευκωσία.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Εἶναι ὠραία ἀπάνω;
- ΓΙΑΝΝΗΣ : Χαρὰ Θεοῦ.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : 'Εσύ, 'Αντρέα, πᾶς ἐδῶ κι' ἐκεῖ για δουλειές. 'Εγὼ καρφώθηκα ἐδῶ μέσα. Καλύτερα τῶχα νάμουνα στὴν πόλη. Εἶναι ἐκεῖ ὁ κίνδυνος λίγο μεγαλύτερος. Μὰ ἔχεις καὶ τίς χαρές σου. 'Εδῶ μέσα ψηθήκαμε μονάχα.
- ΑΝΤΡΕΑΣ : 'Αφοῦ τάχετε κάμει θάλασσα μὲ τὰ φυλλάδια καὶ σᾶς καταζητοῦν! 'Αλλά ἐγὼ ἔχω πραγματικὸ κίνδυνο.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Μὲ τίς νάρκες;
- ΑΝΤΡΕΑΣ : 'Αμέ; Νά ὑπολογίσω ποῦ νά τις θάλω. Νά πάω νύκτα νά τις κουβαλήσω. Νά σκάψω, νά τις τοποθετήσω. Καὶ νά καρτερῶ τὴν ἀνατίναξη. Κι' ὕστερα τρεχάλα νά σᾶς κατεβῶ ἐδῶ.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Καλύτερα ἢ λαχτάρα παρὰ ἡ ἀκίνησια ἢ δική μου. Δέντρο νάμουνα θᾶχα καὶ λίγη κίνηση.
- ΓΙΑΝΝΗΣ : 'Ἐρχεται. Εἶναι τὸ περπάτημά του.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Ποιός; 'Ο Λάμπρος;
- ΓΙΑΝΝΗΣ : 'Ο Λάμπρος. Κατεβαίνω. Πρέπει νά κλείσουμε τὸ καπάκι;
- ΛΑΜΠΡΟΣ : ('Μπαίνοντας). Θά τὸ κλείσω. Εἶναι κίνδυνος ἀπόψε. Κάτι συμβαίνει στὸ διπλανὸ χωριό. Αὔριο θάχομε σίγουρες εἰδήσεις καὶ ὁδηγίες. (Κατεβαίνει).
- ΑΝΤΡΕΑΣ : Λοιπόν;
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Εἶναι ἓνα κωφάλαλο ποῦ κάθεται ἀπάνω στὸ στόμιο τοῦ σωλήνα. Συγγενικὸ τοῦ παπαῦ. Τοὺς εἶπα πῶς για ἀσφάλεια θά πρέπη νά τὸ πάρουν σὲ κανένα διπλανὸ χωριό. Σ' ἐ εἶδε, 'Αντρέα. Καὶ ποῦ ξαίρεις; Μπορεῖ νά δείξη. Εἶναι καὶ κάτι ἄλλα μηνύματα. 'Ανάμεσα στὶς ὁμάδες τῆς περιοχῆς εἶναι κάποιος ποῦ δίνει πληροφορίες στὸν ἐχθρό. (Ταράζονται ἔλοι).

- ΓΙΑΝΝΗΣ : Δέ νομίζω, Λάμπρο, πώς είναι καλός τρόπος τούτος με τὰ ὑπονοούμενα.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Δέν εἶναι ἀπὸ τὴν ομάδα μας. Γιατὶ τὸ κρησφύγετο μας δὲν τὸ ξαίρουν. Ἄλλὰ τὸ διπλανὸ χωριὸ εἶναι χαμένο. Ἄποψε κι' ὅλας κουβαλᾶνε ὅλα τὰ ὄπλα καὶ τὸ μπαρουτὶ ἄλλου. Μπορεῖ κατὰ τὰ ξημερώματα νὰ μᾶς φέρουں κι' ἐδῶ. Ἄλλὰ ὑποψιάζονται κινήσεις. Γι' αὐτὸ θὰ μείνουμε ἀπόψε τελείως κλειστοί.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Στὸ μνημα μας.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Εἶναι καὶ κάτι ποὺ σ' ἐνδιαφέρει ἐσένα, Ἀντρέα, προσωπικά.
- ΑΝΤΡΕΑΣ : Δηλαδή; Τ' ἀκούω. "Ἡ... θέλεις ἰδιαιτέρως!
- ΛΑΜΠΡΟΣ : "Ἄσε τὸ ὑπεροπτικὸ ὕφος. Τὸ κεφάλι σου κρέμεται.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Πᾶμε κατὰ διαόλου;
- ΛΑΜΠΡΟΣ : "Ὀλοι μας.
- ΓΙΑΝΝΗΣ : Πρὸς Θεοῦ, ἀδέρφια. Ὁμόνοια καὶ μόνο ὁμόνοια. Ὁ καθγὰς θὰ μᾶς ἐξοντώσῃ.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Δέν εἶναι γιὰ καθγά. Δυσάρεστη εἶδηση γιὰ τὸν Ἀντρέα. Ἡ λεγόμενη σου, ἡ ἀγαπητηκιά, εἶναι σὲ ἐπαφή με ὑποπτα ὑποκείμενα.
- ΑΝΤΡΕΑΣ : Ἄδύνατο.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Καὶ ποῦ ξαίρεις κι' ἔτσι με μιᾶς λὲς ἀδύνατο; Πάει τακτικά στὴν Λευκωσία.
- ΑΝΤΡΕΑΣ : "Ἐ, καὶ ὅποιος πάει τακτικά στὴν Λευκωσία πάει γιὰ βρωμοδουλειές;
- ΛΑΜΠΡΟΣ : "Ἄκουσε, Ἀντρέα. Σοῦ ἀπαγορεύω νὰ ξαναβγῆς ἀπὸ τὸ κρησφύγετο. Σὲ λίγες μέρες ὁ παπάς θὰ σὲ στείλῃ στὶς ὁμάδες τῶν βουνῶν. Μόνον ἔτσι θὰ γλυτώσουμε. Ἄλλοιῶς θὰ μᾶς φάῃ ἢ λεγόμενη σου.
- ΑΝΤΡΕΑΣ : Ἄδύνατο.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Τὶ ἀδύνατο;
- ΑΝΤΡΕΑΣ : Στὸ κάτω, κάτω, τί ξαίρει καὶ θὰ πῆ; Θὰ τῆς στρίψω τὸ λαρύγγι.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : "Ἄν προσάθῃς, φουκαρά μου. Ἐξάλλου μόνο νὰ πῆ πὼς εἶναι δικοί μας στὰ μέρη τούτα, καήκαμε. Ὁ στρατὸς θαρρεῖ τὸ διπλανὸ χωριὸ οὐδέτερη ζώνη. Τοὺς βεβαίωσε ὁ μouxτάρης ποῦναι ἄνθρωπος τῆς κυβέρνησης. Δέν βλέπετε; Τοὺς φτιάχνουν γεφύρι. Μᾶς συμφέρουν τούτα γιὰ νᾶμαστε ἀνενόχλητοι. Μὰ ἂν ἡ λεγόμενη σου μαρτυρήσῃ, πᾶνε ὅλα κατὰ διαόλου. Ἐμεῖς θὰ πέσουμε στὴν φάκα σὰν κουτορνίθια.
- ΑΝΤΡΕΑΣ : Καὶ ὁ προδότης;
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Ποιὸς προδότης;
- ΑΝΤΡΕΑΣ : Αὐτὸς ποὺ εἶπε πὼς ξαίρει τὰ κρησφύγετα τοῦ διπλανοῦ χωριοῦ;
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Ποιὰ ἀπόδειξη πὼς δέν εἶναι συνένοχος με τὴν λεγόμενη σου;
- ΑΝΤΡΕΑΣ : (Σηκώνει τὸ ὄπλο). "Ἄκουσε, Λάμπρο. "Ἄν ἐννοῆς ἐμένα θὰ σοῦ φυτέψω μιὰ ριπὴ θόλια καὶ νὰ σὲ ξεκάνω. Φιλενάδες μπορεῖ νᾶχω, μὰ προδότης δὲ γίνομαι καὶ στὸ λαϊμὸ νὰ με πατήσουν.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : "Ἄσε τ' ὄπλο κάτω.
- ΓΙΑΝΝΗΣ καὶ ΜΙΧΑΛΗΣ : Πρὸς Θεοῦ, ἀδέρφια.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : "Ἄσε τ' ὄπλο κάτω εἶπα.
- ΑΝΤΡΕΑΣ : Νὰ προσέχῃς τὰ λόγια σου εἶπα.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : "Ἄσε το εἶπα. (Τρία κτυπήματα στὸ καπάκι τοῦ κρησφυγέτου). Ἡ παπαδιά. Δῶσε τ' ὄπλο σου στὸ Γιάννη.

- ΑΝΤΡΕΑΣ : "Όχι. Θαρρείς πώς θά σου φυτέψω τις σφαίρες στη ράχη; "Ε, όχι. "Έχω και φιλότιμο κι' αρχές.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Δώσε μου το, 'Αντρέα...
- ΑΝΤΡΕΑΣ : (Τόν βλέπει λίγο). "Έσένα σου τ' δίνω. "Έχεις πολύ τίμιο πρόσωπο. (Δίνει τ' όπλο).
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Σου τ'ώπα, 'Αντρέα, πώς ό προδότης δέν είναι από μάς τούς τέσσερεις.
- ΑΝΤΡΕΑΣ : Τότε μπορώ νά πάρω τó όπλο μου;
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Πάρε το. Γιάννη, στό δυναμίτη. Οί άλλοι έτοιμοι. ('Ανεβαίνει, σηκώνει τó καπάκι). Παπαδιά μου;
- ΦΩΝΗ ΠΑΠΑΔΙΑΣ : Μεταφερθήκανε όλα. 'Ο προδότης είναι μέλος τής οργάνωσης. Καλά έλεγαν όλοι νά μñν τόν δεχτούν. 'Ο παπάς κόντεψε νά τσακωθή με τόν τοπικό άρχηγό, γιατί δέν είχε έμπιστοσύνη σέ τούτο τó μέλος.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : "Έγιναν και συλλήψεις;
- ΦΩΝΗ ΠΑΠΑΔΙΑΣ : Δύο από τó διπλανό χωριό. 'Απόψε είναι και μιá μεγάλη έπιχείρηση. Τó νου σας. Καληνύκτα.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : 'Από πού τά έμαθες;
- ΦΩΝΗ ΠΑΠΑΔΙΑΣ : "Ηρθε ό γυιός μου από τñν Λευκωσία. Τόν θρήκα πιό πέρα. Παρέλαβε τις κοπέλλες και πάνε. 'Η Λευκωσία είναι κλειστή. Δέν ξαίρω, πού θά μείνουν. Καληνύκτα.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Καληνύκτα. Κανόνισε τόν κωφάλαλο.
- ΦΩΝΗ ΠΑΠΑΔΙΑΣ : Θά έξηγηθώ με τόν παπά.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : (Μπαίνει). Νά τó κλείσω;
- ΜΙΧΑΛΗΣ : "Άσε το, καϋμένε...
- ΓΙΑΝΝΗΣ : Κλείσε το καλύτερα. "Άκουσες πώς πρέπει νάμαστε προσεκτικοί.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : (Τó κλείει). Κλειστό.
- ΑΝΤΡΕΑΣ : "Όσπου νά θγñ ή ψυχή μας.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : (Κατεβαίνοντας). 'Αντρέα. "Εμείς ψυχή δέν έχουμε. Τή δώσαμε στό Θεό. ('Ακούεται σάν γδούπος από πάνω). "Άκουσες;
- ΓΙΑΝΝΗΣ : Ξηρός κρότος.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Νά θγώ;
- ΓΙΑΝΝΗΣ : Καλύτερα νά περιμένουμε. Ν' ανέθω νά άφουγκραστώ; Μπορεί... ('Ανεβαίνει τñ σκάλα).
- ΑΝΤΡΕΑΣ : Γίναμε τυφλοπόντικες έδω μέσα. Κοντεύει πια νά νοιώθουμε τόν έξω κόσμο μόνο με τ' αύτιά.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Και με τñν καρδιά. Μιχάλη, παλάβωσες τόν τελευταίο καιρό;
- ΑΝΤΡΕΑΣ : "Έγινε άκίνητο φυτό. Εύκάλυπτος ύπόγειος.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Είναι άλήθεια, Λάμπρο, πώς έχασα τά νερά μου. Μ' ένθουσιάζανε οί άπεργίες. "Έθλεπες σέ λίγη ώρα νά μαζεϋονται οί μαθητές και τά εργατόπουλα. Φωνές, σημαίες, ένθουσιασμός. Και εκεί πού τρέχανε οί μαθητές, σημάδευα, κι' άμολοϋσα τñ μπόμπα πάνω στους 'Εγγλέζους. Δέν άστοχοϋσα. Και τώρα μένουμε έδω και χανόμαστε. Νοιώθετε τίποτε;
- ΓΙΑΝΝΗΣ : Δέν άκούω κίνηση. Μά δε σās φαίνεται πώς λιγοστεύει πάλιν ό άγέρας;
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Ναι, πού νά...
- ΑΝΤΡΕΑΣ : Πάλιν ό κωφάλαλος; Διάβολε, νά τού φυτέψω μιá στό κεφάλι νά ήσυχάση και νά ήσυχάσουμε.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Παράγινες παλληκάρι. Κατέβα, Γιάννη. Θ' άνεθώ νά δώ.. ('Ο Γιάννης κατεβαίνει στό μεταξύ).
- ΑΝΤΡΕΑΣ : Και θά τόν ξεκάνης έσύ;
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Δουλειά δική μου. Βιάσου ντέ.

- ΓΙΑΝΝΗΣ : Καλά ντέ! Νά σπάσω κανένα πόδι; (Ὁ Λάμπρος ἀνεβαίνει καὶ προσπαθεῖ νὰ ἀνοίξη).
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Δὲν ἀνοίγει τὸ καπάκι.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Προδοθήκαμε.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Βούλωσέ το: "Ἐλα, Γιάννη. Ἄγέβα. (Γιάννης ἀνεβαίνει). Μιχάλη. Στὸ δυναμίτη. Σπρῶχνε, Γιάννη, μαζὶ μου. Ἄ! Ἄκόμα μιὰ σπρωξιά. Τὸ στέν σου. (Βγαίνει λίγο). Πα-ναγιά μου.
- ΓΙΑΝΝΗΣ : Τί;
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Ἡ παπαδιά. Ἄντρέα, ἀνέβα καὶ σὺ μὲ τὸ ὄπλο σου. (Ὁ Λάμπρος, κί' ὁ Γιάννης βγαίνουν, μόλις ἀνεβῆ ὁ Ἄντρέας). Μεῖνε ἐκεῖ, Ἄντρέα.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Ἄντρέα, τί εἶναι;
- ΑΝΤΡΕΑΣ : Ἡ παπαδιά εἶναι πληγωμένη.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Ἄπὸ τί; Γιατί;
- ΑΝΤΡΕΑΣ : Δὲν ξαίρω. Εὐτυχῶς ποῦπεσε ἀπάνω στὸ ἄνοιγμα τοῦ σωλήνα. Ἄλλοιῶς ποιὸς θὰ τὴν μυριζόταν;
- ΛΑΜΠΡΟΣ : (Ἄπὸ τὰ παρασκήνια). Νά τὴν πᾶμε ὡς πέρα στὸν δρόμο. Ἄντρέα, φώναξε τὸ Μιχάλη. Σιγὰ μίλα...
- ΑΝΤΡΕΑΣ : Μιχάλη.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Λέγε, ντέ, καὶ μὲ σκάσετε ἐδῶ κάτω.
- ΑΝΤΡΕΑΣ : (Σὰν κάτι νὰ ἀκροάζεται). Καλὰ κατάλαβα. (Μισοκατεβαίνει τὴ σκάλα). Μιχάλη, φέρε τὰ δυὸ φτυάρια νὰ στρώσουμε τὸ χῶμα μήπως δοῦνε τὰ αἵματα.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Εἶναι νεκρή;
- ΑΝΤΡΕΑΣ : Δάγκασε τὴ γλῶσσα σου. Μιλᾶ στὸ Λάμπρο. Κουνήσου τώρα. Φέρε τὰ φτυάρια. (Πάει ὁ Μιχάλης νὰ τὰ φέρη. Ἄπὸ μα-κρὰ ἀκούονται πυροβολισμοί). Τ' ἀκοῦς, Μιχάλη;
- ΜΙΧΑΛΗΣ : (Ἐνῶ ἀνεβαίνει). Ὁχι!
- ΑΝΤΡΕΑΣ : Κάπου πέρα γίνεται μάχη. Κανένα ἀδέσποτο βόλι θὰ τὴν θρῆκε.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : (Φτάνει στὸ στόμιο). Ἄ! Οὐρανὸς μ' ἀστέρια, Θεέ μου.

Α Υ Λ Α Ι Α

ΠΡΑΞΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

(Κρησφύγετο, όπως στην πρώτη πράξη. Μόλις άνοιξη ή σκηνή ο Μιχάλης κοιμάται δεμένος. Ο Λάμπρος και ο Γιάννης ψιλοκουβενιάζουν).

- ΓΙΑΝΝΗΣ : Εύτυχως έπιασε τὸ χάπι. Τὸν πήρε λίγο ὁ ὕπνος.
ΛΑΜΠΡΟΣ : Εύτυχως λές; Εὐχή τῆς Παναγιᾶς γιὰ ὅλους μας. Για-
τι ἐδῶ πού τὰ λέμε δὲ μπορούμε μῆτε στὸν γιατρό νὰ
τὸν πᾶμε, μῆτε γιατρό νὰ φέρουμε.
ΓΙΑΝΝΗΣ : Καλὰ πού τὰ κατάφερε ὁ Πετράκης καὶ μᾶς φρόντισε
λίγο λουμινάλ.
ΛΑΜΠΡΟΣ : Τὸν Κωστάκη ἀπὸ τὸ Βαρῶσι τὸν μπήξανε στὸ φρενοκο-
μεῖο. Τὸ ξαίρεις αὐτό;
ΓΙΑΝΝΗΣ : Κεῖνο τὸ ἀδύνατο παιδί πού διέκοψε τὶς σπουδὲς καὶ
κατέθηκε ἐδῶ;
ΛΑΜΠΡΟΣ : Ναί! ναί! Καλὸς ἦταν νὰ ρίχνη χειροβομβίδες. Δὲν
ἀστοχοῦσε. Λοιπὸν τὸν μπήξανε στὸ φρενοκομεῖο. Γερὸ
παλληκάρι μὰ ἄρχισε νὰ παραμιλᾷ. Ὁ γιατρός κάνει τὸν
κουτό. Καὶ λέει πὼς ὅλοι οἱ τρελλοὶ τὸν τελευταῖο καιρὸ
τάχουνε μὲ τοὺς ἐγγλέζους καὶ μιλᾶνε γιὰ μάχες καὶ τὰ
τέτοια. Ἐκεῖ στὸ κελλί τοῦ φρενοκομεῖου τί νὰ μολογή-
ση πιά; Ἐξάλλου ὁ νοσοκόμος εἶναι δικός μας. Ἄν δῆ
κίνδυνο θὰ τὸν...
ΓΙΑΝΝΗΣ : Πνίξη.
ΛΑΜΠΡΟΣ : Εἶναι μιὰ λύση. Παλληκάρι δικό μας εἶναι, τιμὲς τοῦ
πρέπουν καὶ ὑπόληψη μὰ... ξεβίδωσε τὸ μυαλό του καὶ
μολογᾷ ἄθελά του.
ΓΙΑΝΝΗΣ : Καὶ γιατί δὲν παίρνουμε καὶ τοῦτο τὸν καυμένο τὸν
Μιχάλη; Μπορεῖ ὁ γιατρός νὰ τοῦ ἡσυχάση τὸ μυαλό.
ΛΑΜΠΡΟΣ : Δύσκολο. Καὶ νὰ τοῦ τὸ ἡσυχάση καὶ νὰ τοῦ τὸν πᾶμε.
Οἱ δρόμοι γεμίσανε μπλόκα. Νὰ ἡσυχάση τὸ μυαλό του
ἀποκλείεται. Δὲν εἶναι τρελλός.
ΓΙΑΝΝΗΣ : Καλὰ σοῦλεγε νὰ τὸν ἀπαλλάξης.
ΛΑΜΠΡΟΣ : Δὲν προλάβαινα νὰ εἰδοποιήσω. Ἡ διαταγὴ ἦρθε γραπτὴ.
Κι' ἔλεγε: Νὰ ἐκτελέση τὸν Ἄντρεα ὁ Μιχάλης. Μπορῶ
νὰ παραβῶ ἢ νὰ ἀργοπορήσω τὴ διαταγὴ; Δὲν εἶναι
ζήτημα καθήκοντος. Βιάζε τὸ πᾶμα. Ἡ λεγόμενη κάτι
ψάρεψε ἀπὸ τὸν Ἄντρεα. Ἄθελα του βέβαια. Μὰ...
ΜΙΧΑΛΗΣ : Ὅχι! Ὅχι! Μὴ μὲ κοιτάζεις ἔτσι, Ἄντρεα. Θὰ πυρο-
βολήσω στὸν ἀγέρα. Ἴσως προλάβης νὰ φύγης. Μὴ μὲ
κοιτάζεις!...
ΓΙΑΝΝΗΣ : (Τρέχει κοντὰ του). Ἡσύχασε, ἀδερφέ μου. (Ὁ Μιχάλης ξανα-
κοιμάται). Κοιμήθηκε.
ΛΑΜΠΡΟΣ : Ἐφιάλτης εἶναι. Ὁ Θεὸς νὰ τοῦ ἡσυχάση τὴν ψυχὴ.
ΓΙΑΝΝΗΣ : (Γυρίζει καὶ κάθεται στὴν προηγούμενη θέση του). Ἄν μὲ ἄφηνες
ἐμένα θὰ ξέκανα τὸν Ἄντρεα χωρὶς πολὺ κόπο. Βέβαια
ἀδέρφι ἦταν. Μαζὶ φάγαμε καὶ κοιμηθήκαμε. Μὰ γιὰ
τοῦτο τὸ Μιχάλη θάπαίρνα ἐγὼ τὸ κρίμα. Ἄντέχει πε-
ρισσότερο ἢ καρδιά μου.
ΛΑΜΠΡΟΣ : Σοῦ εἶπα, Γιάννη, πὼς ἡ διαταγὴ ἦταν ρητὴ. Τὴν διά-
βασες καὶ μόνος σου στὸ κάτω-κάτω, ἔ;

- ΓΙΑΝΝΗΣ : Δέ θυμάμαι. Πιθανό.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : "Αν θά τήν παρέβαινα, γιατί νά μὴν τὸν ξέκανα ἐγώ; Τούλάχιστον εἶχα τὴν εὐθύνη σας. Ἐμένα μοῦ ξέφευγε ὁ μακαρίτης, γιὰ νά πάη στὴ λεγάμενη του. Κι' ὄχι ἐσᾶς. Κι' ὁμολογῶ πὼς κάθε φορὰ ποῦ ἀργοῦσε παρακαλοῦσα τὸν Θεὸ νὰ τὸν βρῇ ὁ ἐχθρὸς καὶ νὰ τὸν ξεκάνη. Ἔτσι θὰ πήγαινε καὶ στοὺς οὐρανοὺς μὲ καλὸ ὄνομα. Καὶ θὰ γλυτώναμε κι' ἐμεῖς ἀπὸ μιὰ δυσάρεστη ὑπόθεση.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : (Πετιέται). Τὸ πιστόλι μου, τὸ πιστόλι μου. Λάμπρο, Γιάννη. (Γονατᾶ καὶ σέρνεται). Σᾶς παρακαλῶ, ἀδέρφια μου, δώστε μου τὸ πιστόλι μου.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Μιχάλη, φέρε νοῦ στὸ κεφάλι σου. Εἶσαι πολεμιστὴς τῆς πατρίδας, τῆς Ἑλλάδας. Ὁρκίστηκες νὰ λευτερώσης τοῦτο τὸ νησί τὴν Κύπρο.
- ΓΙΑΝΝΗΣ : Τὸ χρέος σου κάνεις. Δὲν εἶναι ἐπανάσταση μὲ χαρὲς καὶ γλέντια. Κι' ἡ νίκη ἀκόμα στὴν ἐπανάσταση εἶναι γεμάτη πίκρα, κι' αἵματα.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Μὰ σκότωσα τὸν Ἀντρέα, τὸν ἀδερφό μου στὴν Τράπεζα. Τὸ φίλο στὸ σχολεῖο. Τὸ γείτονα μου. Παναγία μου. Τὸν σκότωσα. Γιατί;
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Σὲ προστάξανε. Τὸ κρίμα τὸ μοιράσαμε πολλοί. Ὁ ἀρχηγός, ἐγώ...
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Κι' ἐγώ, ἐγώ, ἐγώ πήρα τὸ μεγαλύτερο μερίδιον, ὅλο τὸ μερίδιο.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Τὸ μικρότερο πήρες. "Αν δὲν ὑπάκουες στὴν διαταγὴ θὰ σὲ ξέκανα ἐγώ. Καὶ θᾶχαμε δυὸ νεκρούς: Ἐμένα καὶ τὸν Ἀντρέα.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Καλύτερα. Θὰ πήγαινα στὸν Κύριο χωρὶς κρίματα στὸν λαϊμό μου, τὸ κρίμα τοῦ Ἀντρέα.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Κρίματα ἔχουμε ὅλοι.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Κρίμα ἀπὸ δικό μας; Τὸ πιστόλι μου, ἄνθρωποι. Ἐνα πιστόλι. Νὰ δώσω τέλος στὴ ζωὴ μου. Εἶμαι ἕνας φοινιάς θρωμερός...
- ΓΙΑΝΝΗΣ : Πᾶψε, Μιχάλη. Μὴν ταπεινώνεις τὸν ἑαυτὸ σου. Δυσάρεστο καθῆκον ἦταν, μὰ... καθῆκον ἦταν. Δὲν μποροῦν ὅλα τὰ καθήκοντα νὰ εἶναι εὐχάριστα.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : (Πετιέται). Τὰ μάτια του, ὅταν σήκωσα τὸ στέν, μὲ κοίταζαν γεμάτα παράκληση. «Μιχάλη» μοῦ λέγανε, «Μιχάλη, ἐσύ μὲ σκοτώνεις;» Τὸν κτύπησα. Κι' εἶδα κείνο τὸ σῶμα του νὰ πέφτη στὴ γῆ. Τρελλάθηκα. Ἄλλοιῶς πὼς ἐξηγεῖται ποῦ δὲν φύτεψα μιὰ σφαῖρα στὸ δικό μου στῆθος; Δώστε μου ὄπλο. (Ὁρμᾶ ἀπάνω τους).
- ΛΑΜΠΡΟΣ : (Τὸν ἄρπᾶνε). Προύμυτα, Γιάννη. (Τὸν ρίχνουν χάμω). Σχοινὶ γρήγορα νὰ δέσουμε καὶ τὰ πόδια.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Εἴσαστε ἄσπλαχνοι. Χαιρόσαστε μὲ τὰ θάανά μου. Ἀντρέα, Ἀντρέα....
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Δέσε τον γερά.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Τύραννοι. Δεύτεροι τύραννοι.
- ΓΙΑΝΝΗΣ : Μᾶς συγχωρεῖς, Μιχάλη.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : "Α! Ἐντάξει τώρα.
- ΓΙΑΝΝΗΣ : Νὰ τοῦ δώσουμε ἀκόμα ἕνα χάπι.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Καλὰ. Πάρε νερό. (Τὸν γυρίζει ἀνάσκελα). Συγχώρεσέ μας, Μιχάλη. Δὲ μπορεῖ νὰ γίνη ἄλλοιῶς.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Ζητῶ τὸν παπά. Κάνετε μου τὴ χάρη, ἀδέρφια. Κι' ὁ Θεὸς θὰ σᾶς τὸ πληρώσει.

- ΛΑΜΠΡΟΣ : "Εστειλα τὸν γυιό του νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ. Δὲ νύκτωσε ἀκόμα. Θάρθῃ. Καὶ θὰ δῆς ποῦ θὰ σοῦ ἐξηγήσῃ ἕνα σωρὸ πρᾶγματα νὰ ἡσυχάσῃ ἢ ψυχὴ σου. Τώρα, ἔλα, πιές τὸ χάπι σου.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Γιὰ νὰ ναρκωθῶ πάλιν;
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Γιὰ νὰ ξεκουραστῆς.
- ΓΙΑΝΝΗΣ : "Ἐλα, Μιχάλη, φρόνιμα. "Ἀνθρωπος μὲ πολλὴ λογικὴν ἦσουν. Τετραγωνικός.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : (Δὲ δέχεται). "Ἦμουν. Τώρα εἶμαι κουρέλι.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Εἶσαι ἄντρας μὲ τὰ ὅλα σου.
- ΓΙΑΝΝΗΣ : "Υποτιμᾷς τὸν ἑαυτό σου. Πάρε το. 'Ωραῖα. ('Ὁ Μιχάλης καταπίνει τὸ χάπι).
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Πιές νερό. Μμ! 'Ωραῖα. ('Ὁ Μιχάλης στό μεταξύ πίνει νερό). Βοήθησε, Γιάννη, νὰ τὸν θάλουμε στὴν γωνιά του.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Δὲ θὰ μὲ ξεδέσετε, ἀδέρφια;
- ΛΑΜΠΡΟΣ : "Ὅταν ἡσυχάζῃς. Θέλουμε κ' ἐμεῖς νὰ κοιμηθοῦμε. Μποροῦμε ὅμως; Μᾶς τάραξες. (Τὸν τακτοποιοῦν). Καὶ ἡσυχά, φιλαράκο μου. Γιάννη! (Τοῦ νεύει νὰ πᾶνε πιο πέρα). "Ἄκουσε, Γιάννη. Δὲν ἀντέχω πιά. Θὰ λαγοκοιμηθῶ λιγάκι. "Ἐχε τὸν νοῦ σου, ὅμως. "Ἄν κτυπήσῃ ὁ παπᾶς μὲ ξυπνᾶς. Καὶ κοίταξε! ὄχι λύπησες γιὰ τὸν Μιχάλη. Δὲ χωρατεύω, ἐδῶ ποῦ τὰ λέμε. Τὸ παιδί θὰ ἡσυχάσῃ μιὰ μέρα. "Ὅχι ὅμως καὶ λαχτάρες τώρα!...
- ΓΙΑΝΝΗΣ : "Ἐλα κοιμήσου καὶ σὺ τώρα λιγάκι. Παιδιά εἶμαστε καὶ θέλουμε συμβουλές; Τὴν ἔφαγα τὴ ζωὴ μὲ τὸ κουτάλι.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Εἴκοσι δύο χρονῶν ἄνθρωπος; Τὰ παραλές, Γιάννη.
- ΓΙΑΝΝΗΣ : Γιατί ἐσύ εἴκοσιπέντε χρονῶν εἶσαι καὶ λές πὼς ἔχεις τὰ χρόνια τοῦ παπᾶ.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : "Ἄσε με ἡσυχο σοῦ εἶπα. (Ξαπλώνει).
- ΓΙΑΝΝΗΣ : Σὲ ἀφήνω. Μπά! (Σηκώνεται καὶ πασπατεύει γύρω). "Α! Τὸ εὐαγγέλιο τοῦ 'Αντρέα. Βρέ... θρέ... 'Ἡ φωτογραφία τῆς μάνας του. (Τὸ μετροφυλλά). Αὐτὸ εἶναι ἡ τροφή κ' ἡ ἐλπίδα μας. Μὲ τὸ Θεὸ βοηθὸ ξεσηκωθήκαμε. Νὰ φύγῃ ὁ ἀποικιοκράτης, νὰ δοῦμε μιὰ μέρα καλὴ.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : ('Ἐνῶ κοιμᾶται). 'Αντρέα...
- ΓΙΑΝΝΗΣ : (Ξιππάζεται). 'Ὁ Λάμπρος; Παραμιλᾷς; (Πάει κοντά του).
- ΛΑΜΠΡΟΣ : ('Ἐνῶ κοιμᾶται). Συμπάθησέ με, 'Αντρέα. "Ἦταν διαταγὴ τοῦ ἀρχηγοῦ. Μὴ μὲ κοιτάζεις παραπονεμένα. Θὰ τὸ πῶ. Τὶ λές; Τῆς μάνας σου θὰ τῆς τὸ πῶ ὅτι ἦσουν ἥρωας. "Α! Παναγία μου. Μὴ κοιτάζεις ἔτσι, 'Αντρέα. (Ξυπνᾶ φοβισμένα). 'Αντρέα...
- ΓΙΑΝΝΗΣ : 'Ἡσυχάσε, Λάμπρο. 'Ὁ 'Αντρέας πῆγε ψηλὰ στοὺς οὐρανοὺς.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : 'Απὸ δικό μας θόλι.
- ΓΙΑΝΝΗΣ : 'Ὁ Θεὸς ἄς ἀναπάψῃ τὴν ψυχὴ του. Καὶ τὴ δική μας. Τὴ δική μας; (Τέσσερα κτυπήματα στό καπάκι).
- ΛΑΜΠΡΟΣ : 'Ὁ παπᾶς. Νύκτωσε; Τὸ στέν μου. (Τ' ἀρπάζει καὶ σκαρφαλώνει πάνω στὴ σκάλα). Τὸν εἶχαμε ὅλοι μας ἀνάγκη. 'Ἡ ἔξ ὕψους παρηγορία. ('Ἀνοίγει τὸ καπάκι). Καλὴ γπέρα, παπᾶ μου. 'Ορίστε. (Βγαίνει ἔξω καὶ τὸν βοηθεῖ νὰ κατέβῃ).
- ΠΑΠΑΣ : "Ἄφησε ἀνοικτὸ τὸ καπάκι.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : (ποῦ μπῆκε μέσα). Γιατί;
- ΠΑΠΑΣ : Εἶναι οἱ τροφοδότες ἔξω καὶ δυὸ δικοὶ μας. Θὰ μείνουν φρουροί. Πρέπει κ' ἐμένα νὰ φωνάξουν στό κάτω-κάτω. (Κατεβαίνουν στό μεταξύ).
- ΓΙΑΝΝΗΣ : Εὐλογεῖτε, παπᾶ μου.

- ΠΑΠΑΣ : Ἡ εὐχή μου. Μπά! Εἶναι δεμένος, ὁ Μιχάλης; Τί συμβαίνει;
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Ἄγριεψε τὸ καυμένο τὸ παιδί. Καὶ μετὸ δίκιο του ἐδῶ πού τὰ λέμε.
- ΠΑΠΑΣ : Μοῦ τᾶπε ὁ Πέτρος. Δὲν κάνει, ὅμως, παιδιά μου νὰ τὸν ἔχετε ἔτσι. Πληγώνεται ἡ ψυχὴ του. Ταπεινώνεται.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Δὲ γίνεται ἄλλοιῶς, παπά μου. Θ' αὐτοκτονήσει.
- ΠΑΠΑΣ : Θ' αὐτοκτονήσει; Γι' αὐτὸ μετὸ ζητήσετε;
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Ναί, παπά μου. Βάλαμο παρηγοριᾶς. Μπορεῖ νὰ ἴσυχάση ἡ ψυχὴ του μ' ἓνα λόγο σας.
- ΓΙΑΝΝΗΣ : Κι' ἡ δικὴ μας ἡ ψυχὴ.
- ΠΑΠΑΣ : Ὅλονῶν μας, παιδιά μου.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Ξέκανε τὸν Ἀντρέα. Κατόπιν διαταγῆς. Ἡ ψυχὴ του δὲν ἔχει ἀνάπαψη. Θὰ μπορούσε ἡ ἐκκλησία νὰ τὸν βοηθήσῃ;
- ΠΑΠΑΣ : Ὡς ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ἢ... ἐκπρόσωπος τοῦ Θεοῦ... δυσκολεύομαι.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Τί;
- ΓΙΑΝΝΗΣ : Πρὸς Θεοῦ, πάτερ.
- ΠΑΠΑΣ : Ὅφειλω νὰ τοῦ θάλω κάνονα. Ἐχει ἀφαιρέσει ψυχὴ. Δὲν εἶναι πρόβατο ἐδῶ. Ἀνθρώποι τοῦ Θεοῦ, εἰκόνα καὶ ὁμοίωσις του.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Μὰ δὲ μπορούσε νὰ γίνῃ ἄλλοιῶς.
- ΠΑΠΑΣ : Γι' αὐτὸ τὸν λόγο θὰ τοῦ θάλω κάνονα. Δὲν τὸν καταδικάζω εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον. Ἐξάλλου μόνον ὁ Θεὸς μπορεῖ νὰ κρίνῃ καὶ νὰ καταδικάσῃ. (Πάει κοντὰ στὸν Μιχάλη). Γυιέ μου Μιχάλη;
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Μμ!
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Εὐπνησε, Μιχάλη. Ἔρθε ὁ παπάς.
- ΠΑΠΑΣ : Πηγαίνετε πιὸ πέρα, παιδιά μου. Εἶναι πιὰ δουλειὰ δικὴ μου. (Ἀπομακρύνονται οἱ δύο). Μιχάλη, παιδί μου. Λάμπρο.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Ναί, πάτερ.
- ΠΑΠΑΣ : Δῶσε μου ἓνα μαχαίρι νὰ κόψω τὰ σχοινιά.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : (Ἐρχεται καὶ τὰ κόβει). Νὰ μὴν ἔχουμε καμμιά λαχτάρια, παπά μου.
- ΠΑΠΑΣ : Τῆ δουλειὰ σας. Ἐξάλλου φυλάχτε τὰ ὄπλα. (Ἀπομακρύνεται ὁ Λάμπρος). Μιχάλη, παιδί μου.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : (Τινάζεται). Ἐσύ, πατέρα; (Πετιέται ἀπάνω). Δὲν τῶθελα. Ὁ πατέρας τοῦ Ἀντρέα; Ὁχι!.. Ὁχι!.. Δὲν σκότωσα τὸν γιό σου.
- ΠΑΠΑΣ : Ἡσύχασε, παιδί μου. Ὁ παπάς εἶμαι. Μ' ἔστειλε ἡ ἐκκλησία καὶ ἡ πατρίδα νὰ σοῦ παρασταθῶ. Κάθησε ἡσυχά.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : (Γονατὰ μπροστά του). Αἰδεσιμώτατε, εἶμαι ἓνας ἁμαρτωλός. Εἶμαι ἓνα σκουλίκι. Εἶμαι...
- ΠΑΠΑΣ : Σήκου καὶ κάθησε καλά, παιδί μου, Μιχάλη. Μὴ συγχίζης τὰ πράματα. Κάθε πράξη ἔχει τὸ κίνητρο τῆς καὶ τὴν δικαιολογία τῆς.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : (Κάθεται καλά). Εἶμαι ἀδελφοκτόνος.
- ΠΑΠΑΣ : Τὰ παραλές. Τότε θᾶπρεπε ὅλοι μας νὰ καθήσουμε στὸ σπίτι μας καὶ νὰ μένουμε πάντοτε σκλάβοι. Δυστυχῶς ἐπανάσταση δὲν πάει μετὸ συνηθισμένη ἠθικὴ. Λοξοδρομεῖ προσωρινῶς. Κι' ἔχει τὴν δικαιολογία τῆς.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Κι' ἡ συνειδηση; Τούτη ἐδῶ ἡ συνειδηση στὰ στήθη μας;
- ΠΑΠΑΣ : Χαίρομαι ποῦχεις τόσο ἀνεπτυγμένη τὴν συνειδηση. Σημαίνει πὼς εἶσαι ἠθικὸς ἄνθρωπος. Γι' αὐτὸ θὰ σὲ βοηθήσω μετὸ βάλαμο τῆς ἐκκλησίας. Θὰ ζητήσω ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπο νὰ σὲ συγχωρήσω.

- ΜΙΧΑΛΗΣ : Ἀλήθεια; Θὰ τὸ κάνης, πάτερ μου;
- ΠΑΠΑΣ : Ἄν εἶχα δικαίωμα θὰ σὲ συγχωροῦσα ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ καὶ τῶρα. Ἀλλὰ ἐγὼ εἶμαι ἀπλὸς λειτουργός.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Καὶ θὰ ἡσυχάση ἡ ψυχὴ μου; Δὲ θάρχεται ἡ ψυχὴ τοῦ Ἄντρεά νὰ μὲ ἐπιτιμᾷ; Πές μου, πάτερ μου!
- ΠΑΠΑΣ : Θὰ ἡσυχάση γιατί ἔκανες ἀπλῶς τὸ καθήκον σου. Δυσάρεστο, βέβαια. Μὰ τὸ ἔκαμες γιὰ τὸ καλὸ τῶν συμπατριωτῶν μας. Θυσίαςες τὴν ἡσυχία, τὴν καλοζωία, τὴν ἀσφάλεια σου γιὰ νὰ δώσης ἕνα κομμάτι λεύτερη γῆ σὲ μᾶς, στὰ παιδιά μας, καὶ στὰ παιδιά τῶν παιδιῶν μας.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Γιάννη. Νοιώθω πὼς συγχωρεῖται κι' ἡ δική μας ψυχὴ!
- ΠΑΠΑΣ : Μὰ ὥσπου νάρθη ἡ ἄδεια ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπο, θὰ σὲ βάλω σ' ἕνα ὑποχρεωτικὸ κάνονα.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : (Γονατᾷ). Ὅ,τι προστάζει ἡ ἐκκλησία.
- ΠΑΠΑΣ : Σκύψε κοντὰ μου νὰ σοῦ τὸν ψηθῶ. (Ὁ Μιχάλης σκύβει).
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Γιάννη. Ἐχω μιὰ πλάκα στὸ στήθος μου.
- ΓΙΑΝΝΗΣ : Ἄκουσε, Λάμπρο. Ἦ εἶσαι ὑπεύθυνος ἐδῶ ἢ δὲν εἶσαι.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Εἶμαι καὶ θὰ τιμῆσω τὴ θέση μου.
- ΓΙΑΝΝΗΣ : Ὁραῖα. Βούλωσε τὸ στόμα σου. Μὲ μιὰ σου κουβέντα θὰ δειλιάση πάλι τὸ παιδί. Δεκαεννέα χρονῶν εἶναι. Ἀπὸ τὴν ἀγκαλιὰ τῆς μάνας του μᾶς τὸν στείλανε ἐδῶ. Παρραγίναμε σκληροί.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Σωστὰ μιλάς. Θὰ τὸ βουλῶσω.
- ΦΩΝΗ : Παπά!... Παιδιά...
- ΠΑΠΑΣ : (Ξιπάζεται). Ἦ παπαδιά.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Εἶναι ἀσυνήθιστο πράμα;
- ΠΑΠΑΣ : Τῆς εἶπα νὰ μείνη σπίτι. (Πᾶει πρὸς τὴν σκάλα). Λέγε, τί θές;
- ΦΩΝΗ ΠΑΠΑΔΙΑΣ : Ὁ σύνδεσμος ἤρθε.
- ΠΑΠΑΣ : Λοιπόν;
- ΦΩΝΗ ΠΑΠΑΔΙΑΣ : Προδῶθηκε τὸ κρησφύγετο.
- ΠΑΠΑΣ : Τοῦτο;
- ΦΩΝΗ ΠΑΠΑΔΙΑΣ : Νὰ φύγουν τὰ παιδιά ἀμέσως γιὰ τὰ βουνὰ τοῦ Μαχαιρᾶ. Ὁ γυιός σου πάει στὴν πόλη.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Ἀπάνω ὄλοι. Τὰ κιβώτια;
- ΓΙΑΝΝΗΣ : Νὰ τὰ κουβαλήσουμε.
- ΠΑΠΑΣ : Φύγετε ἐσεῖς καὶ τὰ κρύβω ἐγώ.
- ΦΩΝΗ ΠΑΠΑΔΙΑΣ : Γρήγορα. Ἐγὼ μὲ τοὺς ἐδῶ φεύγω. (Πυροβολισμοί).
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Γιάννη. Μιχάλη. Νὰ τὸ δουλέψετε συνέχεια. Δὲν ἔχει παράδοση. Φυτεύετε τὴ σφαίρα στὸ κεφάλι. Ὁ Θεὸς ἄς σᾶς συγχωρέσει. Ἀπάνω, Γιάννη, πρῶτος. (Βγαίνει).
- Ἐμπρός, Μιχάλη. Εἶσαι λεβέντης μὲ τὰ ὄλα σου. Κοίτα νὰ καθαρίσης τὸν ἐχθρό.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Θὰ μοῦ τὸ πληρώση.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Μπράβο, ἀγόρι μου. Ἐχεις ἀπὸ γεννησιμιό σου τὴν λεβεντιά. Πάρε ἕνα στέν, παπά μου. Τὸ κορμὶ δὲν τὸ δίνουμε δωρεάν στὸν ἐχθρό.
- ΠΑΠΑΣ : Δὲ μπορῶ, Λάμπρο. Εἶμαι λειτουργός τοῦ Ἰψίστου. Δὲν ἔχω δικαίωμα ν' ἀφαιρέσω ζωὴ. Οὔτε καὶ τὴ δική μου δὲν μπορῶ, οὔτε καὶ τοῦ ἐχθροῦ.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Συγγνώμη.
- ΠΑΠΑΣ : Μιχάλη.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : (Ἀπὸ ψηλά). Ἀκούω.
- ΠΑΠΑΣ : Ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰψίστου σὲ συγχωρῶ.
- ΜΙΧΑΛΗΣ : Μὲ συγχωρεῖς;
- ΠΑΠΑΣ : Ἄς ἡσυχάσει ἡ ψυχὴ σου.
- ΛΑΜΠΡΟΣ : Ἐμπρός, παπά μου.
- ΠΑΠΑΣ : Θὰ μείνης;

- ΛΑΜΠΡΟΣ : Θά τὸ ἀνατινάξω. Ἔχει πολὺ ὕλικό ἐδῶ μέσα.
ΠΑΠΑΣ : Τότε φύγε ἐσύ. Τὸ ἀναλαμβάνω ἐγώ. Θά τὸ ἀνατινάξω.
ΛΑΜΠΡΟΣ : Ἐγὼ εἶμαι ὑπεύθυνος.
ΠΑΠΑΣ : Σὲ δικό μου χωράφι θρίσκεται τὸ κρησφύγετο. Εἶναι ἰδιοκτησίᾳ μου. (Πυροβολισμοί).
ΛΑΜΠΡΟΣ : Ἄδύνατο, παπά μου.
ΠΑΠΑΣ : Ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ σὲ ἐξορκίζω νὰ φύγης ἀμέσως.
ΛΑΜΠΡΟΣ : Ὅχι! Ἐσὺ χρειάζεσαι περισσότερο γιὰ τὴν περιοχὴ.
ΠΑΠΑΣ : Γῆ δική μου εἶναι. Ἐγὼ θά τὴν καταστρέψω. Δὲ θέλω νάχη ἄλλος τὸ κρίμα της.
ΛΑΜΠΡΟΣ : Ὁ Θεὸς ἅς μὲ συγχωρέσει. (Ἀνεβαίνει τὴ σκάλα). Τὸ φυτίλι εἶναι κοντὰ στὸ σῶλήνα. Δίπλα στὶς κούβερτες. (Πυροβολισμοί. Φεύγει).
ΠΑΠΑΣ : Θά τὸ βρῶ, παιδί μου. Γῆ δική μου δὲν εἶναι; Θά τὰ βρῶ ὅλα. Καὶ τὴν ψυχὴ μου...

Α Υ Λ Α Ι Α

ΠΡΑΞΗ ΤΡΙΤΗ

(Κρησφύγετο σὰν τὴν πρώτη καὶ δεύτερη πράξη. Μόλις ἀνοίξη ἡ σκηνὴ δύο ἐγγλέζοι στρατιῶτες κοιτάζουν τὰ πράγματα δεξιὰ καὶ ἀριστερά).

- A. ΕΓΓΛΕΖΟΣ: Τρεῖς κάσες δυναμίτη.
B. ΕΓΓΛΕΖΟΣ: Μπά!
A. ΕΓΓΛΕΖΟΣ: Νάρκες; Μία, δύο...
B. ΕΓΓΛΕΖΟΣ: Νάρκες εἶπες; Καήκαμε.
A. ΕΓΓΛΕΖΟΣ: Μὴ φοβάσαι. Γιὰ νὰ μείνη μέσα ὁ παπὰς πάει νὰ πῆ πὼς δὲν εἶναι κίνδυνος. "Α! Νά. Ἄχρηστευμένες.
B. ΕΓΓΛΕΖΟΣ: Μὴν ἐμπιστεύεσαι τοὺς ρωμιούς. Ἐκεῖνο ἐκεῖ;
A. ΕΓΓΛΕΖΟΣ: Φυτίλι. Χμ! Μισοκαμένο. (Τὸ ξετάζει).
B. ΕΓΓΛΕΖΟΣ: Δηλαδὴ; Τὶ νομίζεις;
A. ΕΓΓΛΕΖΟΣ: Φαίνεται πὼς ἐτοιμάζανε ἀνατίναξη τοῦ κρησφυγέτου. Εἰδοποιήθηκε ἐκατὸν τοῖς ἐκατὸν καὶ μπάμ.
B. ΕΓΓΛΕΖΟΣ: Καὶ ἂν τινάζοταν τὸ κρησφύγετο ὅταν μπαίναμε;
A. ΕΓΓΛΕΖΟΣ: "Ε, καί; Πόλεμος εἶναι. Ἄκους πὼς μᾶς λένε νὰ μὴ φοβόμαστε; Περίπατος τάχα εἶναι; Ἄλλὰ τοῦτα εἶναι κουβέντες. Τοῦτοι ἐδῶ οἱ Κυπραῖοι ἔχουνε σχέδιο. Καὶ προπαντὸς ἔχουνε θέληση καὶ πείσμα. Πᾶνε νὰ λευτερώσουνε τὸν τόπο τους.
B. ΕΓΓΛΕΖΟΣ: Ἄπο μᾶς δηλαδὴ;
A. ΕΓΓΛΕΖΟΣ: Τὶ σημασία ἔχει; Τὶ ἀπὸ μᾶς, τὶ ἀπὸ ἄλλους. Λευτεριά οἱ ἄνθρωποι θέλουν. Νὰ ἐξουσιάζουν τὸν τόπο τους.
B. ΕΓΓΛΕΖΟΣ: Κι' ἐμεῖς;
A. ΕΓΓΛΕΖΟΣ: Τοῦτο εἶναι ὑπόθεση δική μας. Θὰ πονοκεφαλιάσουν τὶ θὰ γίνουμε ἐμεῖς; Μυρίζει ἀκόμα τὸ φυτίλι. Πάει νὰ πῆ δευτερόλεπτα περᾶσανε ἀπὸ τὸ φευγιό τους.
B. ΕΓΓΛΕΖΟΣ: Τότε ὁ παπὰς ποὺ συναντήσαμε κοντὰ στὴ μηχανὴ τοῦ πηγαδιοῦ ἦταν ἐδῶ.
A. ΕΓΓΛΕΖΟΣ: Μπορεῖ. Τοὺς μιλά γιὰ τὸ Θεό, τὴ συγχώρεση, τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου.
B. ΕΓΓΛΕΖΟΣ: Δηλητηριασμένος κι' αὐτός.
A. ΕΓΓΛΕΖΟΣ: Μὰ πρῶτοι ἐμεῖς μιλήσαμε γιὰ τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου.
B. ΕΓΓΛΕΖΟΣ: Τοῦ ἀνθρώπου στὸν τόπο μας.
A. ΕΓΓΛΕΖΟΣ: Γι' αὐτὸ πολεμᾶς μὲ 14 λίρες τὸν μῆνα δύο μπισκόττα μὲ κρεμυδόζουμο γιὰ τσάι;
B. ΕΓΓΛΕΖΟΣ: Παρακάθησες στὴ Μεσόγειο. Σοῦ κτύπησε ὁ ἥλιος καὶ παραλογίζεσαι.
A. ΕΓΓΛΕΖΟΣ: Μπορεῖ. "Α! (Πιάνει ἀπὸ χάμου ἓνα βιβλίο).
B. ΕΓΓΛΕΖΟΣ: Τὶ εἶναι;
A. ΕΓΓΛΕΖΟΣ: Εἶναι ἡ Ἁγία Γραφή. Μπράβο!...
B. ΕΓΓΛΕΖΟΣ: Νὰ σκοτώνουν ἀπὸ τὴ μιὰ καὶ νὰ διαβάσουν τὴν Ἁγία Γραφή ἀπὸ τὴν ἄλλη.
A. ΕΓΓΛΕΖΟΣ: Κι' ἐμεῖς τὶ κάνουμε; Σκοτώνουμε ἔναντι τροφῆς καὶ μισθοῦ. Καὶ δὲν διαβάζουμε τὴν Ἁγία Γραφή. Μᾶς τὴν διαβάζει ἐκεῖνος ποὺ προστάζει πῦρ. "Ε;

- B. ΕΓΓΛ. : Τί μανία σ' έπιασε νά τούς ύποστηρίξης τούς Ρωμιούς τρομοκράτες.
- A. ΕΓΓΛ. : Δέν τούς ύποστηρίζω. Συζητῶ καί σχολιάζω σάν ἐλεύθερος "Άγγλος.
- B. ΕΓΓΛ. : 'Η άποψη σου.
- A. ΕΓΓΛ. : 'Ασφαλῶς, "Όταν θάρρη ή ὥρα τοῦ καθήκοντος μου θα κάμω τίμια τὸ καθήκον μου σάν τίμιος "Άγγλος. "Ε; 'Εσύ;
- B. ΕΓΓΛ. : 'Εγὼ σκέφτομαι, πράττω, σχολιάζω καί ζῶ σάν "Άγγλος.
- A. ΕΓΓΛ. : 'Αφοῦ τὰ καταφέρνεις!.. (Στὸ μεταξύ ποῦ μιλοῦν ζνακατεῦουν δεξιά καί ἀριστερά).
- ΦΩΝΗ ΑΞ.: Νά συνεχίσετε τὴν ἀνάκριση. Θέλω στοιχεῖα ποιοὶ ἦταν ἐδῶ.
- A. ΕΓΓΛ. : Μάλιστα κύριε. (Κατεβαίνει ὁ παπάς). 'Ορίστε, αἰδεσιμώτατε... Μιά κάσα νά καθήση. (Τὴν φέρνει ὁ ἄλλος). 'Ωραία!...
- ΠΑΠΑΣ : Μὲ τούς δυναμίτες;
- A. ΕΓΓΛ. : Μπά! καί ποῦ τὸ ξαίρεις πῶς ἔχει ή κάσα δυναμίτες;
- ΠΑΠΑΣ : 'Αφοῦ φοβᾶται ὁ συνάδελφος σου νά τὴν ἀγγίση. Σημαίνει πῶς κάτι ἐκρηκτικό ἔχει μέσα.
- A. ΕΓΓΛ. : Μπήκες, Τζών;
- B. ΕΓΓΛ. : "Όχι, δυσκολεύομαι νά τούς νοιώσω τούς Ρωμιούς.
- A. ΕΓΓΛ. : 'Η ἀπάντηση. Ζουμερή ἀπάντηση, Τζών. (Πρὸς τὸν παπά). Καὶ τὸ φυτίλι; Νά! Τοῦτο τὸ μισοκάμενο ποῖος τὸ ἔβαλε; Μήπως τὸ ἔβαλε ὁ γυιός σου;
- ΠΑΠΑΣ : 'Ο γυιός μου ἀποκλείεται.
- A. ΕΓΓΛ. : Γιατί λές ἀποκλείεται; Τόση σιγουριά, καλέ;
- ΠΑΠΑΣ : Γιατί ὁ γυιός μου ἔφυγε χθές ἀεροπορικῶς. Τώρα εἶναι κι' ὅλας στήν...
- B. ΕΓΓΛ. : Στὴν 'Άγγλία;
- ΠΑΠΑΣ : Στὴν 'Αθήνα μας.
- A. ΕΓΓΛ. : Ψεύτη.
- ΠΑΠΑΣ : "Ενας ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ δὲ λέει ψέμματα, ἄνθρωποι μου. Καὶ στὸ μεγαλύτερο κίνδυνο δὲ λέει ψέμματα.
- A. ΕΓΓΛ. : 'Ο γυιός σου βρίσκεται στὸ βουνό, στ' ἀνάρτικο. "Εχουμε τὴν πληροφορία.
- ΠΑΠΑΣ : Βλέπω ἔχετε καλές πληροφορίες. "Εχω τὸν ἔπαινο καὶ τῶν τριῶν μου παιδιῶν.
- A. ΕΓΓΛ. : Δὲ σὲ ρωτῶ ἂν ἔχεις τούς ἐπαίνους τους. Δουλειά δική σου. Ποῖος ἀπὸ τούς τρεῖς, σὲ ρώτησα, ἔφυγε γιὰ τὴν 'Αθήνα;
- ΠΑΠΑΣ : 'Εκεῖνος τῆς Τραπεζῆς. Αὐτὸν ποῦχετε ἀπολύσει χθές ἀπὸ τὰ κρατητήρια.
- A. ΕΓΓΛ. : Κράτησε σημείωση Τζών. Νά ἐξεταστῆ τὸ ζήτημα. 'Ο ἄλλος; ('Ο Β' 'Εγγλέζος βγάξει τὸ σημειωματάριο του καὶ γράφει).
- ΠΑΠΑΣ : Ποῖος ἀπ' τούς δυό;
- A. ΕΓΓΛ. : 'Ο μικρότερος νά ποῦμε.
- ΠΑΠΑΣ : Τὸν ἀπολύσανε ἢ δραπέτευσε; Τώρα ἀκούω ἀπὸ σένα νά τὸν ἀναζητοῦν.
- A. ΕΓΓΛ. : Ποῦ ἦταν δηλαδῆ; Παράξενο!
- ΠΑΠΑΣ : Τὸν εἶχτε στὰ κρατητήρια Κοκκινотριμιθιάς. Τὰ... στρατόπεδα συγκεντρώσεως.
- A. ΕΓΓΛ. : Βαρὺς λόγος, παπά μου. Τζών; Κράτησε σημείωση. Νά ἐξεταστῆ καὶ τοῦτο. Λοιπόν, αἰδεσιμώτατε; 'Ο μέγας γυιός;
- ΠΑΠΑΣ : Στὸ χωριὸ εἶναι. Τὸν εἶδα στὸ σπίτι του πρὶν λίγη ὥρα. 'Εδῶ πρὸς τὸν ἀμαξιτὸ εἶναι τὸ σπίτι του. Κεῖνο μὲ τὴν θεράντα.

- Α. ΕΓΓΛ. : Τὸ πρῶτο ἢ τὸ δεύτερο σπίτι;
- ΠΑΠΑΣ : Τὸ δεύτερο.
- Α. ΕΓΓΛ. : Εἶναι ἀπ' αὐτὸ ποῦ συλλάβανε τὸν ἕνα; Ἐσένα μιῶ, Τζών.
- Β. ΕΓΓΛ. : Νομίζω ὁ γυιὸς τοῦ παπαῖ ἦτανε.
- Α. ΕΓΓΛ. : Τὸ χωράφι ποιοῦ εἶναι; Τούτη ἢ γῆ, ὅπου εἶναι τὸ κρησφύγετό σας;
- ΠΑΠΑΣ : Δικὴ μου γῆ εἶναι.
- Α. ΕΓΓΛ. : Καὶ τὸ κρησφύγετο ποιανοῦ εἶναι;
- ΠΑΠΑΣ : Δὲν εἶναι δικό μου.
- Α. ΕΓΓΛ. : Ποιανοῦ εἶναι; Τοῦ Τζών;
- ΠΑΠΑΣ : Τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς πατρίδας.
- ΦΩΝΗ ΑΞ.: Κουβεντούλα ἔχετε πιάσει αὐτοῦ κάτω;
- Α. ΕΓΓΛ. : Προκαταρκτικά, κύριε.
- ΦΩΝΗ ΑΞ.: Ποιοὶ ἦταν ἐδῶ μέσα, θέλω. Λεπτομέρειες γιὰ ἀριθμούς, πρόσωπα, κινήσεις. Μὴν λογαριάσετε τὸ σχῆμα του. Τρομοκράτης εἶναι καὶ αὐτός. Δὲν ἔχει... δικαίωματα.
- Α. ΕΓΓΛ. : Μάλιστα, κύριε. Τ' ἄκουσες παπά μου; Λυποῦμαι. Ὅσο κι' ἂν ἔχω καλὴ καρδιά... εἶμαι... ἔχω ἀνωτέρους. Τ' ἄκουσες;
- ΠΑΠΑΣ : Τ' ἄκουσα. Κι' ἐγὼ κι' ὁ Θεός.
- Α. ΕΓΓΛ. : Μὴν ἀνακατεύης τὸν Θεὸ στὶς βρωμοδουλειὲς τῶν ἀνθρώπων. Βγάλε τὰ ράσα.
- ΠΑΠΑΣ : Ἐγώ;
- Α. ΕΓΓΛ. : Ἄμὲ ποιός; Ζέστη κάνει ἐδῶ μέσα. Γέρος εἶσαι. Τὴν εὐκολία μας ἐξάλλου ζητᾶμε. Τὸν κρατᾶς, Τζών;
- Β. ΕΓΓΛ. : Ναί.
- Α. ΕΓΓΛ. : Δῶσε του. Βγάλε τὰ ράσα, παπά μου.
- ΠΑΠΑΣ : Ὅχι, ἄνθρωποι μου. Ἐνας γέρος, δὲ γδύνεται χωρὶς λόγο.
- Α. ΕΓΓΛ. : Ὑπάρχει λόγος. Ὁ θούρδουλας.
- ΠΑΠΑΣ : Καὶ δὲν τρέμεις τὴν τιμωρία τοῦ Θεοῦ; Ἐνας ἄντρας στὴν ἡλικία σου κτυπᾷ ἕνα γέρο;
- Α. ΕΓΓΛ. : Τρομοκράτης εἶσαι.
- ΠΑΠΑΣ : Δὲν τὸ ἀπέδειξες. Μήτε ἡ συνείδηση σου τὸ πιστεύει ἀκόμα. Μὲ ποιοῦ δικαίωμα ἐφαρμόζεις μέτρα τιμωρίας;
- Α. ΕΓΓΛ. : Μὲ τὸ δικαίωμα τοῦ δυνατωτέρου. Βγάλε τὰ ράσα.
- ΠΑΠΑΣ : Ὅχι!
- Α. ΕΓΓΛ. : Τράθηξε του τὸ ράσο, Τζών.
- Β. ΕΓΓΛ. : Τὸ βγάζεις;
- ΠΑΠΑΣ : Μὴ, θὰ τὸ σκίσης. Εἶμαι φτωχὸς ἄνθρωπος. Ἐνα ράσο ἔχω.
- Α. ΕΓΓΛ. : Τότε βγάλτο μὲ τὸ καλό. (Τὸ βγάζει ὁ παπάς). Λοιπόν, πόσοι ἦταν;
- ΠΑΠΑΣ : Καὶ ποῦ νὰ ξαίρω, γυιέ μου;
- Α. ΕΓΓΛ. : Πόσοι;
- ΠΑΠΑΣ : Δὲν ξαίρω. (Τὸν κτυποῦν). Ἄμαρτία κάνεις, παιδί μου. Καὶ ἂν σὲ συγχωρέσω ἐγώ, θὰ σὲ συγχωρέση ὁ Θεός;
- Α. ΕΓΓΛ. : Ποιοὶ ἦταν;
- ΠΑΠΑΣ : Δὲν ξαίρω, παιδί μου. Ἄγνωστα πρόσωπα. (Τὸν κτυπᾷ ὁ Ἐγγλέζος). Ἴσως νᾶναι στὰ χρόνια μου ὁ πατέρας σου, παιδί μου. Θὰ τῷθελες νὰ τὸν κτυποῦν;
- Α. ΕΓΓΛ. : Ἀπάντησε στὴν ἐρώτησή μου προτοῦ προχωρήσω στὰ χειρότερα.
- ΠΑΠΑΣ : Ὅταν σηκώσης χέρι σὲ γέρο, ξεκίνησες τὸν κατήφορο, παιδί μου. (Τὸν κτυποῦν οἱ Ἐγγλέζοι). Μεγάλο κατήφορο, παιδί μου.
- Α. ΕΓΓΛ. : Παιδί σου, παιδί σου. (Κτυποῦν). Γέρο τρομοκράτη, γενά.

- Β. ΕΓΓΛ. : (Έπεμβαίνει). Τις παράφαγε, Τζώρτζ.
 Α. ΕΓΓΛ. : Νά σιωπᾶς ἐσύ. Νά σκοτώνουν τούς ἀνθρώπους μας
 ξαίρουν. Νά μιλήσουν δὲν ξαίρουν;
 Β. ΕΓΓΛ. : Χλώμιασε. Λιποθύμησε. Σταμάτησε, ντέ.
 Α. ΕΓΓΛ. : Μὴ μπαίνεις στὴ μέση, μήπως φᾶς καμμιά κατὰ λάθος.
 Πολὺ σ' ἔπιασε ἡ λύπηση.
 Β. ΕΓΓΛ. : "Ἀνθρωπος εἶναι.
 Α. ΕΓΓΛ. : Κι' ἐμεῖς;
 Β. ΕΓΓΛ. : Κατακτητές. Τούς ρουφᾶμε τὸ αἷμα. "Ὅχι ἐμεῖς οἱ ἄπλοιοι.
 Οἱ μεγάλοι μας.
 Α. ΕΓΓΛ. : Πάψε, Τζών. Ρίξε του λίγο νερό. Θὰ συνέλθη.
 Β. ΕΓΓΛ. : (Βρίσκει μιὰ στάμνα). Μμ! "Ἐχει νερό ἡ στάμνα. (Τὴ φέρνει).
 Ποὺ πάει νὰ πῆ πῶς ἔχουν πάρει προμήθειες λίγο πρὶν
 φτάσουμε ἐδῶ. (Ρίχνει νερό στὸν παπαῖ).
 Α. ΕΓΓΛ. : Τᾶδες; "Ὁ παπάς ἦταν κοντὰ στὴν ἀντλία τοῦ πηγαδιοῦ.
 Αὐτὰς τούς ἔφερε τὸ νερό.
 Β. ΕΓΓΛ. : Καλὰ ἔκαμε. Προαίσθηση ὁ παπάς εἶχε. Κοίταξε ποὺ τὸ
 χρειάστηκε!
 Α. ΕΓΓΛ. : Πνεῦμα κάνεις ἢ εἶσαι κουτός;
 Β. ΕΓΓΛ. : Δὲν ξαίρω. Πάντως λυπᾶμαι τὸν ἄνθρωπο.
 ΦΩΝΗ ΑΞ.: "Εἶ Τζώρτζ.
 Α. ΕΓΓΛ. : Ναί, κύριε.
 ΦΩΝΗ ΑΞ.: Τοῦτος θρέθηκε στὸ πιὸ κάτω περιβόλι. (Σπρώχνουν ἕνα νὰ
 κατέβῃ).
 ΠΕΤΡΟΣ : Σιγὰ ντέ! Παλιοπράγματα εἴμαστε;
 ΦΩΝΗ ΑΞ.: Τρομοκράτης εἶσαι.
 ΠΕΤΡΟΣ : Τίμιος ἀγρότης. Καὶ νὰ μοῦ κάνης τὴ χάρη.
 Α. ΕΓΓΛ. : Κατέβα, καλὲ τίμιε, νὰ ξηγηθοῦμε. (Κατεβαίνει ὁ Πέτρος).
 'Ἀπ' ἐδῶ εἶσαι;
 ΠΕΤΡΟΣ : Ναί ἀπὸ τὸ χωριό.
 Α. ΕΓΓΛ. : Τῆς περιοχῆς ἐννοῶ.
 ΠΕΤΡΟΣ : 'Ἀπ' ἐδῶ εἶπα. Τὰ κτήματα μου εἶναι συνέχεια ἀπ' ἐδῶ.
 Α. ΕΓΓΛ. : Γυναίκα; Παιδιά; "Ἐχεις ἐννοῶ;
 ΠΕΤΡΟΣ : Ναί! Δυὸ ἀγόρια.
 Α. ΕΓΓΛ. : Ποὺ θὰ θγοῦν στὸ θουνό; Στ' ἀντάρτικο;
 ΠΕΤΡΟΣ : "Ἄν χρειαστοῦν κάποτε...
 Α. ΕΓΓΛ. : Οὐ! ἔχουμε καὶ προοπτικές; Θὰ τὰ ποῦμε καὶ θὰ τὰ
 ποῦμε!... Ὡραία... Ποιοὶ ἦταν ἐδῶ; Καὶ πόσοι;
 ΠΕΤΡΟΣ : Στὸ μνήμα;
 Α. ΕΓΓΛ. : 'Ἐδῶ, ντέ!
 ΠΕΤΡΟΣ : Πρῶτη φορὰ τὸ βλέπω. (Τάχα τὸ περιεργάζεται). Πῶ! πῶ!
 Α. ΕΓΓΛ. : Εἶδες ἄλλο κρησφύγετο;
 ΠΕΤΡΟΣ : "Ὅχι. Τὰ λένε οἱ ἐφημερίδες.
 Α. ΕΓΓΛ. : Πόσοι θγήκανε ἀπὸ τὸ χωράφι τοῦ παπαῖ;
 ΠΕΤΡΟΣ : Ποιοῦ παπαῖ;
 Α. ΕΓΓΛ. : Τοῦτου ἐδῶ.
 ΠΕΤΡΟΣ : Τοῦτο εἶναι μαῦρο κουβάρι.
 Β. ΕΓΓΛ. : Κι' ὅμως ἦταν καὶ εἶναι ἀκόμη παπάς. Λειτουργὸς τοῦ
 Ὑψίστου, ὅπως λέει. Σκύψε νὰ δῆς. (Σκύβουν ὅλοι).
 ΠΕΤΡΟΣ : (Τρομάζει μὲνισ θλέπη τὸ πρόσωπο τοῦ παπαῖ). Παπά μου;
 ΠΑΠΑΣ : (Μισοσυνέρχεται). Πέ... πέ... τρο!
 Α. ΕΓΓΛ. : Γνωρίζασατε; Πολὺ ὠραῖο.
 ΠΕΤΡΟΣ : "Ὁ ἱερέας τοῦ χωριοῦ μου. Πῶ! πῶ! Τὶ χάλια εἶναι!
 Β. ΕΓΓΛ. : 'Ἀρνήθηκε νὰ μιλήση.
 ΠΑΠΑΣ : Δὲ μιλά ὁ ἐξομολογητής.
 Α. ΕΓΓΛ. : Σηκώσου, παπά μου.
 Β. ΕΓΓΛ. : "Ἐλα, γέροντα... (Τὸν βοηθοῦν).

- Α. ΕΓΓΛ. : (Ἐνῶ πάη ὁ Πέτρος νὰ βοηθήσῃ, τὸν κτυπᾷ). Μείνε πίσω ἐσύ.
 Θᾶρθη ἢ σειρά σου.
 Β. ΕΓΓΛ. : Ἐντάξει; (Ὁ παπᾶς κουνᾷ τὸ κεφάλι). Ὁραῖα!
 Α. ΕΓΓΛ. : (Πρὸς τὸν Πέτρο). Κτύπα τον.
 ΠΕΤΡΟΣ : Ἐγώ; Ποιόν;
 Α. ΕΓΓΛ. : Τὸν διαολοπαπά.
 ΠΕΤΡΟΣ : Ἐγώ;
 Α. ΕΓΓΛ. : Κτύπα τον σοῦ λέω.
 Β. ΕΓΓΛ. : Κτύπα τον μωρέ.
 ΠΕΤΡΟΣ : Νὰ κοπῆ τὸ χέρι μου.
 Α. ΕΓΓΛ. : Νὰ ρίχνετε τὶς μπόμπες ξαίρετε. (Τὸν κτυπᾷ συνεχῶς). Νὰ
 σοῦ κοπῆ τὸ χέρι ἔ; (Κτυπᾷ). Κτύπα τον εἶπα.
 ΠΕΤΡΟΣ : Ὅχι! σέβομαι τὸν ἱερέα μου.
 Α. ΕΓΓΛ. : Κλώτσα τον. (Ἐξαλλος).
 ΠΕΤΡΟΣ : Νὰ κοπῆ τὸ πόδι μου.
 Α. ΕΓΓΛ. : (Τὸν κλωτσᾷ στὴν γάμπα). Πάρε την ἐσύ.
 ΠΕΤΡΟΣ : Παναγία μου.
 Α. ΕΓΓΛ. : Κλώτσα τὸν διαολοπαπά.
 ΠΑΠΑΣ : Κτύπα με, γυιέ μου. Ὁ Θεὸς μὲ τὴ γλῶσσα μου σοῦ
 δίνει τὴν ἄδεια.
 ΠΕΤΡΟΣ : Δὲν ἀμαρτάνω μήτε μὲ τὴν ἄδεια σου, παπά μου.
 Α. ΕΓΓΛ. : Κτύπα τον στὰ σκέλια.
 ΠΕΤΡΟΣ : Ὅχι, δολοφόνοι.
 Β. ΕΓΓΛ. : Πάρτην ἐσύ. (Τὸν κλωτσᾷ).
 ΠΕΤΡΟΣ : Παναγία μου. (Πέφτει χάμω κουβᾶρι καὶ μουγγρίζει).
 ΠΑΠΑΣ : (Γονατᾷ δίπλα του). Ἰαυμένε χωριανέ. Ἐξ αἰτίας μου...
 Α. ΕΓΓΛ. : Κτύπα τον ντέ.
 ΠΑΠΑΣ : Γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, Πέτρο, σὲ ἱκετεύω, κτύπα με.
 ΠΕΤΡΟΣ : Ὅχι. (Τὸν κτυποῦν ἀλύπητα οἱ Ἄγγλοι).
 ΠΑΠΑΣ : Σταθῆτε, ἄνθρωποι. Νά! κοιτάχτε. (Μπασιζεῖ δύο δυνατές
 στὸν ἑαυτό του). Μπασιζῶ τὰ μάγουλα μου ἐν ὀνόματι
 τοῦ παλληκαριοῦ.
 Α. ΕΓΓΛ. : Πόσοι ἦταν ἐδῶ μέσα; Τότε μόνον γλυτώνει ὁ χωριανός.
 ΠΑΠΑΣ : Δὲν ξαίρω. Μάρτυς μου ὁ Θεός.
 Α. ΕΓΓΛ. : Ποιοὶ τοὺς τροφοδοτούσανε;
 ΠΑΠΑΣ : (Γονατᾷ καὶ προσεύχεται). Κύριε τῶν δυνάμεων μεθ' ὑμῶν
 γενοῦ...
 Α. ΕΓΓΛ. : Ξαίρεις.
 ΠΑΠΑΣ : Ἄλλον γὰρ ἐκτός σου βοηθόν...
 ΦΩΝΗ ΑΞ.: Παράλαβε, Τζώρτζ. Ὁ γυιὸς τοῦ παπᾶ. Νέα; (Ἐνῶ κατε-
 βαίνει ὁ Νικόλας).
 Α. ΕΓΓΛ. : Ὅχι ἀκόμα. Στὸ δρόμο θρῖσκόμεστε.
 ΦΩΝΗ ΑΞ.: Τελειώνετε ἐκεῖ κάτω.
 Α. ΕΓΓΛ. : Μάλιστα κύριε. Ἄ! τοῦ λόγου σου εἶσαι ὁ μεγάλος του;
 ΝΙΚΟΛΑΣ : Ναί! ναί! Ἄ πατέρα...
 ΠΑΠΑΣ : Ὁ Κύριος μεθ' ὑμῶν.
 Α. ΕΓΓΛ. : Λέγε, παπά. Πόσοι ἦταν, ποιοὶ ἦταν, καὶ ποιοὶ τοὺς
 τροφοδοτούσανε;
 ΝΙΚΟΛΑΣ : Ποῦ ξαίρει ὁ γέρος μου; Δικό μου εἶναι τὸ χωράφι καὶ
 τὸ περιβόλι.
 Α. ΕΓΓΛ. : Καὶ τὸ κρησφύγετο;
 ΝΙΚΟΛΑΣ : Εἶναι κάτω ἀπὸ τὴ γῆ μου. Ἐγὼ ἔχω τὴν εὐθύνη.
 ΠΑΠΑΣ : Ὅχι. Δικό μου εἶναι τὸ χωράφι.
 ΝΙΚΟΛΑΣ : Ἦταν. Κι' ἔτσι εἶναι γραμμένο στὰ δεφτέρια.
 Α. ΕΓΓΛ. : Μιὰ στιγμή. Παπά μου. Δικό σου εἶναι τὸ χωράφι;
 ΠΑΠΑΣ : Ναι. Ὁ λειτουργὸς τοῦ Ὑψίστου δὲ λέει ψέμματα.
 ΝΙΚΟΛΑΣ : Ὅχι! μοῦ τῶδωσε καὶ τῶσπειρα. Θὰ εἶναι κληρονομικὸ
 μου μερίδιο. Ἐγὼ ἔχω τὴν εὐθύνη πιά τούτου τοῦ τόπου.

- ΠΑΠΑΣ : Νά τὸ χαρῆς, γυιέ μου. Θά σοῦ δώσω καὶ τὸ διπλὰ νὸ περιβόλι.
- ΝΙΚΟΛΑΣ : Στὴν κληρονομιά;
- ΠΑΠΑΣ : Μόλις ἤσυχάσουν τὰ πράγματα.
- Α. ΕΓΓΛ. : Τότε θάρθης ἐσὺ μαζί μας. Ἔχουμε οἱ δυὸ νὰ ποῦμε πολλὰ. Γιὰ τὰ κληρονομικά σου...
- Β. ΕΓΓΛ. : Παραξεσταθήκαμε ἐδῶ μέσα.
- Α. ΕΓΓΛ. : (Φωνάζει). Κύριε, νὰ ἀνεβοῦμε πιά;
- ΦΩΝΗ ΑΞ.: Ναί! ναί! Ἐπιτυχία;
- Α. ΕΓΓΛ. : Βρήκαμε τὸν ιδιοκτήτη. Μολόγησε.
- ΦΩΝΗ ΑΞ.: Ἄνεβῆτε. Θὰ ἀνατινάξουμε τὸ κρησφύγετο.
- Α. ΕΓΓΛ. : Ὅξω ὄλοι. Ἐμπρός. (Ἄνεβαίνουν ὄλοι μὲ δυσκολία). Στάσου ἐσὺ, παπά μου. Μείνε κοντὰ στὴ σκάλα. Κύριε!..
- ΦΩΝΗ ΑΞ.: Λέγε, Τζῶρτζ.
- Α. ΕΓΓΛ. : Θὰ κατεθάσουμε δυναμίτη;
- ΦΩΝΗ ΑΞ.: Πόσα κιβώτια ἔχει κάτω;
- Α. ΕΓΓΛ. : Τρία.
- ΦΩΝΗ ΑΞ.: Νὰ κατεθάσουμε ἀκόμα τρία.
- Α. ΕΓΓΛ. : Ἐντάξει. Ἄνεβῆτε οἱ ἄλλοι. Παπά μου, τοποθετεῖς ἐκεῖ... ἐδῶ... τὰ κιβώτια. (Τοῦ δείχνει). Τὸ φυτίλι εἶναι ἔτοιμο. Θὰ σοῦ ρίξω σπίρτα νὰ τ' ἀνάψης καὶ θ' ἀνεβῆς γρήγορα. Ἐκτός...
- ΠΑΠΑΣ : Ἢ θυσία μὲ τὴν ὥρα της.
- Α. ΕΓΓΛ. : Δὲ σὰς καταλαβαίνω ἐσὰς τοὺς Ρωμιούς. (Ἄνεβαίνει).
- Β. ΕΓΓΛ. : (Μισοκατεβαίνα μὲ κιβώτιο). Πάρε, παπά.
- ΠΑΠΑΣ : Σιγὰ θὰ τιναχτοῦμε.
- Β. ΕΓΓΛ. : Μπὰ! ξαίρεις κι' ἀπὸ ἐκρηκτικὲς ὕλες;
- ΠΑΠΑΣ : (Ἐνῶ τοποθετῆ τὴν κάσα). Ἄγαπημένη μου γῆ. Θὰ σὲ κομματιάσω. Ἦταν γραφτό σου νὰ θασανιστῆς κι' ἐσὺ χωράφι μου.
- Β. ΕΓΓΛ. : Ἐἰ Βιάσου. Πάρε τὴν κάσα.
- ΠΑΠΑΣ : Σιγὰ, χριστιανέ μου! Γέρος εἶμαι.
- Β. ΕΓΓΛ. : Δὲν εἶναι λύπηση μῆτε καὶ γιὰ τοὺς γέρους. Ἔσεῖς ἀμολάτε τὴν μπόμπα κι' ὅποιον πιάσει.
- ΠΑΠΑΣ : (Τακτοποιεῖ τὴν κάσα). Ὁ Θεὸς ἄς μὲ συγχωρέσει. Γῆ μου λεβεντογῆ μου. Ἦσουν παχὺ χωράφι. Σὲ πῆρα κληρονομιά ἀπὸ τὸν μακαρίτη τὸν πατέρα μου. Μὰ πάλι δικιά μου θάσαι.
- Β. ΕΓΓΛ. : Τῆς τὰ ψέλνεις; Πάρε λοιπόν;
- ΠΑΠΑΣ : (Παίρνει τὴν κάσα καὶ τὴν τοποθετεῖ). Θὰ σὲ δώσω γῆ λεβέντικῆ μου στὸν πρωτογιό μου. Νὰ πάη παιδιὰ τῶν παιδιῶν μας. (Ἐτοιμάζει τὸ φυτίλι). Μὰ ὄχι σκλάθα. Θὰ σὲ παραδώσω Λεύτερη στὰ παιδιὰ μου. Λεύτερη, ὀλόδική μας, Ρωμιά. (Ἀνάβει τὸ φυτίλι καὶ τρέχει ν' ἀνεβῆ).
- ΦΩΝΗ ΑΞ.: Γρήγορα. Θ' ἀνατινακτῆς μαζί. Ὅλοι μακρὰ.
- ΠΑΠΑΣ : Θεέ μου... (Ἐνῶ ἀνεβαίνει φωναχτά). Γῆ μου... λεβέντισσά μου γῆ... Ρωμιά μου γῆ...
(Ἄκούεται ἔκρηξη καὶ ἐνῶ ἀνατινάσσεται τὸ κρησφύγετο, κλείει ἡ αὐλαία).

Τ Ε Λ Ο Σ

ΤΥΠΩΘΗΚΕ
ΣΤΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
«ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ»
ΙΣΑΑΚΙΟΥ ΚΟΜΝΗΝΟΥ 2.

